

„ANALIZA TRANSPARENTNOSTI HRVATSKIH BANAKA“

Batinic, Ivy

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:243400>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT**

DIPLOMSKI RAD

**„ANALIZA TRANSPARENTNOSTI
HRVATSKIH BANAKA“**

**MENTOR:
Prof. dr. sc. Ivica Pervan**

**STUDENT:
Ivy Batinic, univ. bacc. oec.
2141728**

Split, listopad 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
1.1. Problem i predmet istraživanja.....	3
1.2. Istraživačke hipoteze	4
1.3. Cilj istraživanja.....	4
1.4. Metode istraživanja.....	5
1.5. Doprinos istraživanja.....	5
2. BANKA KAO KREDITNA INSTITUCIJA.....	7
2.1. Pojam banke kao kreditne institucije	7
2.2. Bankovne usluge.....	10
2.3. Tijela banke	13
2.4. Temeljni kapital banke	15
3. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE BANAKA	17
3.1. Financijsko izvještavanje banaka u Republici Hrvatskoj.....	17
3.2. Temeljni financijski izvještaji banaka.....	19
3.2.1. Bilanca.....	20
3.2.2. Račun dobiti i gubitka	23
3.2.3. Izvještaj o novčanim tijekovima	25
3.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	29
3.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	31
3.2.6. Godišnje izvješće banaka	32
4. ISTRAŽIVANJE TRANSPARENTNOSTI HRVATSKIH BANAKA	34
4.1. Opis uzorka	34
4.2. Istraživanje i rezultati istraživanja	36
4.3. Analiza rezultata	45
5. ZAKLJUČAK	66
SAŽETAK	68
SUMMARY.....	69
LITERATURA	70
INTERNET	72
POPIS GRAFIKONA.....	72
POPIS SLIKA	72
POPIS TABLICA	72

1. UVOD

1.1. Problem i predmet istraživanja

U današnje vrijeme je gotovo nezamislivo donositi poslovne odluke bez sagledavanja njihovih mogućih učinaka vidljivih u financijskim izvještajima. Financijski izvještaji nam pružaju odgovore na mnoga pitanja, primjerice: trebaju li postojeći ulagači prodati dionice, isplati li se potencijalnim ulagačima kupiti dionice, nije li za kreditore prerizično dati kredit poduzetniku, hoće li poduzetnik u budućnosti biti sposoban isplatiti plaće radnicima, poreze državi ili dividende dioničarima, kolika je vjerojatnost da poduzetnik završi u stečaju, treba li poduzetnik sklopiti ugovor o kreditu s bankom itd.

Cilj financijskog izvještavanja je pružanje informacija koje su korisne u procesu odlučivanja. Danas je informacija neophodna za uspješno poslovno odlučivanje i upravljanje, a informacije prikazane u financijskim izvještajima čine temelj na kojoj osnovi ulagači donose odluke o investiranju i kreditiranju. Upravo iz tog razloga izuzetno je važno da sve prezentirane informacije budu realne i objektivne.

Banke su najvažniji financijski posrednici i glavni pružatelji financijskih usluga u gospodarskim sustavima širom svijeta, te su kao takve iznimno važan faktor za svako gospodarstvo. Regulatornim i zakonodavnim okvirom u Republici Hrvatskoj propisana je obveza poslovnih banaka da javno objavljuju godišnje financijske izvještaje. Tim okvirom je utvrđen i obavezan sadržaj pojedinih izvještaja. Banke sve više prepoznaju i prihvaćaju dobrovoljno objavljivanje kao mehanizam smanjivanja asimetričnih informacija i pojačanja povjerenja dioničara i dionika.

Razina dobrovoljnog i obveznog objavljivanja je problem kojim će se baviti ovaj rad. U njemu će se pokušati istražiti razina usklađenosti izvještavanja banaka u Republici Hrvatskoj sa regulatornim i zakonskim zahtjevima, ali i njihovo dobrovoljno i ostalo izvještavanje. Predmet istraživanja ovog diplomskog rada je transparentnost Hrvatskih

banaka tj. transparentnost hrvatskog bankarskog sustav. Odnosno, predmet istraživanja je ispitivanje razine, količine i objektivnosti financijskih i ostalih bitnih informacija prikazanih u njihovim izvješćima.

1.2. Istraživačke hipoteze

Proučavajući literaturu i prethodna istraživanja, te sukladno problemu i predmetu istraživanja izložene su sljedeće hipoteze koje će biti prihvaćene ili odbačene ovisno o rezultatu empirijskog istraživanja:

H1: Profitabilnost banke znatno utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje

Pretpostavka je da će profitabilnije banke biti spremnije objaviti svoje financijske rezultate kako bi se razlikovale od svojih manje profitabilnih konkurenata na tržištu.

H2: Veličina banke utječe na razinu transparentnosti

Kroz ovu hipotezu se nastoje utvrditi razlike između transparentnosti hrvatskih banaka. Pretpostavka je da su velike banke transparentnije od njihovih srednjih i manjih konkurenata, jer velike banke imaju širu javnost, te bi trebale javno objavljivati više informacija kako bi smanjile ukupni trošak kapitala.

1.3. Cilj istraživanja

Temeljni cilj istraživanja je analizirati sadržaj i praksu financijskog izvještavanja, odnosno prikazat stvarnu sliku transparentnosti hrvatskih banaka na bazi njihovih izvještaja iz 2015. godine.

Cilj istraživanja je ispitati na koji način profitabilnost banke utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje. Kroz istraživanje se nastoji utvrditi koliko veličina banke utječe na razinu transparentnosti, odnosno jesu li velike banke transparentnije od srednjih i manjih banaka.

1.4. Metode istraživanja

Prilikom izrade ovog rada u svrhu dobivanja odgovora na problem istraživanja koristiti će se sljedeće metode:

- Metoda analize – postupak raščlanjivanja složenih pojmova, sudova i zaključaka na najjednostavnije sastavne dijelove, te izučavanja svakog dijela za sebe i u odnosu na druge dijelove.
- Metoda sinteze - postupak znanstvenog istraživanja putem spajanja dijelova ili elemenata u cjelinu, sastavljanja jednostavnih misaonih tvorevina u složene i složene u još složenije.
- Metoda deskripcije – postupak opisivanja činjenica te empirijsko potvrđivanje njihovih odnosa.
- Metoda indukcije – metoda kojom se do zaključka o općem sudu dolazi na temelju pojedinačnih činjenica. Prilikom pisanja ovog rada koristiti će se za donošenje zaključaka na temelju prikupljenih podataka i literature.
- Metoda dedukcije – metoda koja omogućava da se na temelju općih stavova izvode pojedinačni zaključci i tvrdnje. Služi za objašnjavanje postojećih činjenica i zakona te otkrivanje novih, predviđanje budućih događaja, dokazivanja postavljenih hipoteza, provjeravanje hipoteza i znanstveno izlaganje.
- Komparativna metoda – način uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, tj. utvrđivanje njihove sličnosti, odnosno različitosti.
- Statistička metoda – metoda koja pretpostavlja korištenje odgovarajuće računalne opreme i statističkih programa kojim se omogućava obrada podataka te grafičko prikazivanje dobivenih rezultata.

1.5. Doprinos istraživanja

S obzirom da informacije utječu na odluke ulagača, oni imaju interesa znati koliko je pojedina banka transparentna, odnosno koliko je banka spremna da se informacije što je

moguće više učini dostupnim javnosti. Smatra se da transparentnost predstavlja jedno od najboljih sredstava za prevenciju raznih oblika zlouporabe.

Ovo istraživanje će doprinijeti stvarnoj slici koliko hrvatske banke daju na važnosti plasiranju kvalitetnih informacija. Rad će nastojati prikazati informacije na jednostavan i kvalitetan način za svakog potencijalnog korisnika – od korisnika bankarskih usluga, preko mogućih investitora, regulatornih agencija, menadžera, do finansijskih stručnjaka i znanstvenika. Rad bi trebao potaknuti znanstvenike i druge stručnjake na daljnje analize i istraživanja vezana uz transparentnost banaka.

2. BANKA KAO KREDITNA INSTITUCIJA

2.1. Pojam banke kao kreditne institucije

Banke pripadaju najvažnijim financijskim institucijama u gospodarstvu. One su glavni izvor kredita milijunima kućanstava, većini lokalni državnih tijela ali i većini malih lokalnih obrtnika.¹

Korijen riječi banka dolazi od starofrancuske riječi banque i talijanske riječi banca koje su se upotrebljavale prije više stoljeća i označavale su klupu ili stol mjenjača novca.² Prvi bankari su bili mjenjači novca, smješteni za stolom ili u malim prostorijama u centrima gradova, te su mjenjali putnicima strane kovanice za lokalnu valutu. U početku su najvjerojatnije koristili vlastiti kapital za financiranje, a nakon nekog vremena su počeli prikupljati depozit i osiguravati kratkoročne kredite od bogatih klijenata.

Prve banke su najvjerojatnije bili hramovi u kojima su stare civilizacije obavljale bogoslužje, što znači da su se banke pojavile prije nastanka novca. Već 3000. Pr. Kr. u Babilonu se obavljao depozitni posao i davali su se zajmovi, dok se privatne banke javljaju između VII. i V. st. Kr. U Hrvatskoj se bankovno poslovanje i preteče suvremenih banaka isprva razvijaju u dalmatinskim gradovima, pogotovo u Dubrovniku gdje je 1671.godine osnovan *Dubrovački založni zavod*, koji predstavlja začetak modernih kreditnih institucija u tom dijelu Europe. Moderne banke se u Hrvatskoj razvijaju od sredine XIX. stoljeća, a prva takva banka osnovana s hrvatskim kapitalom bila je *Prva hrvatska štedionica*.

Kako bi razjasnili pojam banke, moramo prvo definirati pojam novca. Novac se najjednostavnije može definirati kao specifična, svojevrsna roba kojom se može kupiti neka druga roba. Osnovne funkcije novca su: sredstvo razmjene, obračunska jedinica,

¹ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 3

² Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 4

plaćevno sredstvo i zaliha vrijednosti. Sve robe i usluge u ekonomiji vrednuju se novcem. Najjednostavnije definirano, banke prikupljaju novac od onih koji imaju višak te ga plasiraju onima kojima je potreban uz određenu naknadu. Zarađuju na razlici naknada koje naplaćuju tražiocima kredita i naknada koje plaćaju deponentima novca.

Banke su sve one financijske institucije koje nude najširi raspon financijskih usluga – prije svega kreditiranje, štednju i usluge platnog prometa – i obavljaju najširi raspon financijskih funkcija od bilo koje poslovne tvrtke u gospodarstvu.³ To mnoštvo usluga i funkcija dovelo je do toga da banke danas nose naziv «financijske robne kuće».

Moderne banke su se morale prilagoditi novim ulogama kako bi ostale konkurenne i pristupačne svojim klijentima. Glavne bankovne uloge danas su:

Posrednička uloga	Pretvaranje štednih uloga primljenih primarno od kućanstava u kredite poslovnim tvrtkama kako bi one mogle investirati u nove nekretnine, opremu i ostala dobra.
Uloga plaćanja	Obavljanje plaćanja za robe i usluge u korist svojih komitenata (kao što je izdavanje i obračun čekova, elektronički transferi, osiguravanje kanala za obavljanje elektorničkog plaćanja te distribucija novčanica i kovanica)
Uloga jamca	Stoji iza svojih komitenata u otplaćivanju kredita u slučaju da to oni nisu u mogućnosti
Uloga agencije	Poslovanje u korist svojih komitenata glede upravljanja i zaštite njihove imovine te izdavanja i otkupa njihovih vrijednosnih papira
Politička uloga	Služeći kao kreditor vladine politike u pokušajima regulacije rasta ekonomije i praćenja socijalnih ciljeva

Izvor: Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 8

³ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 6

Širom svijeta banke odobravaju više kredita potrošačima od bilo koje druge vrste financijskih institucija. One su među vodećim kupcima obveznica i zadužnica što ih izdaju država i lokalna vladina tijela.

S obzirom na potrebe klijenata, ekonomske karakteristike, povijesne okolnosti, politička okruženja, moguće je napraviti teorijsku podjelu vrsta banaka. Prema toj podjeli razlikuju se:⁴

- Univerzalne banke
- Komercijalne i investicijske banke
- Trgovačke banke
- Štedne banke, štedionice i kreditne unije
- Bankarske holding kompanije
- Financijski konglomerati

Zbog činjenice da su banke obavljale alokativnu funkciju, a zahtjevi banaka nisu bili sofisticirani, prve su banke bile univerzalne, odnosno, mogle su zadovoljiti sve financijske potrebe klijenata. Suvremeno bankarstvo karakterizira više vrsta banaka, što je najvećim dijelom rezultat zahtjevnijih bankovnih poslova.

Većina banaka u Hrvatskoj su univerzalne banke. Temeljni razlog tome je nemogućnost profiliranja pojedinih banaka u kategorije na malom tržištu.

Banke djeluju u različitim sustavima, ali gotovo svim sustavima je zajedničko postojanje središnje banke i velikog broja poslovnih banaka različitih profila. U većini ekonomija središnja banka ima dvojaku ulogu: provodi monetarnu politiku i kontrolira bankarski sustav. Poslovne banke moraju tražiti dozvolu od središnje banke za svoje poslovanje. Nakon što dobiju dozvolu za poslovanje, tek onda počinje stvarna kontrola banaka i njihovog poslovanja.⁵

⁴ Gregurek M., Vidaković N. (2011.): "Bankarsko poslovanje", RRIF plus, Zagreb, str. 516.

⁵ Gregurek M., Vidaković N. (2011.): "Bankarsko poslovanje", RRIF plus, Zagreb, str. 565. i str. 499

U Republici Hrvatskoj (RH) središnja banka se naziva Hrvatska narodna banka (HNB). Ona daje dozvolu za rad poslovnim bankama, te kontrolira ispunjavaju li banke svoje zakonodavne i regulativne propise. Članica je Europskog sustava financijskog nadzora. Banka u Republici Hrvatskoj je kreditna institucija koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad i koja je osnovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.⁶

Hrvatska narodna banka izdaje kreditnoj instituciji odobrenje za rad kao banka, štedna banka ili stambena štedionica. Odobrenje za rad sadrži odobrenje za pružanje bankovnih usluga. Odobrenje za rad može sadržavati i odobrenje za pružanje osnovnih i dodatnih financijskih usluga. Nakon dobivanja odobrenja za rad kreditna se institucija može upisati u sudski registar.⁷

2.2. Bankovne usluge

Bankovne usluge su primanje novčanih depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti, odobravanje kredita i drugih plasmana iz pribavljenih sredstava, te izdavanje sredstava plaćanja u obliku elektronskog novca.

Bankovne usluge može pružati:⁸

- banka koja od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje tih usluga,
- banka države članice Europske unije koja osnuje podružnicu na području Republike Hrvatske ili koja je u skladu sa Zakonom o bankama ovlaštena pružati bankovne usluge na području Republike Hrvatske,
- podružnica strane banke čije je sjedište izvan područja Republike Hrvatske i izvan područja države članice Europske unije koja od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje bankovnih usluga na području Republike

⁶ Filipović I. (2013.): "Računovodstvo financijskih institucija" skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 5.

⁷ Zakon o kreditnim institucijama (2013), Narodne novine, Zagreb, NN br. 159/2013., članak 60.

⁸ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 6.

Hrvatske,

- štedna banka koja od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za pružanje tih usluga.

Prema članku 8. Zakona o kreditnim institucijama, osnovne financijske usluge banaka su:⁹

1. primanje depozita ili drugih povratnih sredstava
2. odobravanje kredita i zajmova, uključujući potrošačke kredite i zajmove te hipotekarne, kredite i zajmove ako je to dopušteno posebnim zakonom, i financiranje komercijalnih poslova, uključujući izvozno financiranje na osnovi otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja osiguranih financijskim instrumentima (engl. forfeiting)
3. otkup potraživanja s regresom ili bez njega (engl. factoring)
4. financijski najam (engl. leasing)
5. izdavanje garancija ili drugih jamstava
6. trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
 - instrumentima tržišta novca
 - prenosivim vrijednosnim papirima
 - stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove
 - financijskim ročnicama i opcijama
 - valutnim i kamatnim instrumentima
7. platne usluge u skladu s posebnim zakonima
8. usluge vezane uz poslove kreditiranja, npr. prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih osoba koje samostalno obavljaju djelatnost
9. izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje njima ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga u smislu točke 7. ovoga stavka, a u skladu s posebnim zakonom,
10. iznajmljivanje sefova
11. posredovanje pri sklapanju poslova na novčanom tržištu

⁹ Zakon o kreditnim institucijama (2013), Narodne novine, Zagreb, NN br. 159/2013., članak 8.

12. sudjelovanje u izdavanju financijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih uz izdavanje financijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala
13. upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim
14. poslovi skrbništva nad financijskim instrumentima i usluge vezane uz skrbništvo nad financijskim instrumentima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala
15. savjetovanje pravnih osoba glede strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja te pružanje usluga koje se odnose na poslovna spajanja i stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima
16. izdavanje elektroničkog novca i
17. investicijske i pomoćne usluge i aktivnosti propisane posebnim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje nisu uključene u usluge iz točaka 1. do 16. ovoga stavka.

Dodatne financijske usluge su:

1. poslovi vezani uz prodaju polica osiguranja u skladu s propisima kojima se uređuje osiguranje
2. pružanje usluga upravljanja platnim sustavima u skladu s odredbama posebnog zakona
3. druge usluge koje kreditna institucija može pružati u skladu s odredbama posebnog zakona
4. druge usluge ili poslovi koji s obzirom na način pružanja i rizik kojem je kreditna institucija izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne financijske usluge iz stavka 1. ovoga članka, a navedene su u odobrenju za rad kreditne institucije.

2.3. Tijela banke

Tijela banke su:¹⁰

- uprava,
- nadzorni odbor
- glavna skupština.

Uprava je glavno operativno tijelo koje upravlja bankom. Dužna je osigurati da banka posluje u skladu s pravilima struke, Zakonom o kreditnim institucijama i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditne institucije. Uprava banke mora imati najmanje dva člana koji vode poslove i zastupaju kreditnu instituciju, a jedan od članova mora biti imenovan za predsjednika uprave.

Član uprave može biti osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:¹¹

1. koja ima dobar ugled
2. koja ima odgovarajuća stručna znanja, sposobnost i iskustvo potrebne za vođenje poslova kreditne institucije
3. koja nije u sukobu interesa u odnosu na kreditnu instituciju, dioničare, članove nadzornog odbora, nositelje ključnih funkcija i više rukovodstvo kreditne institucije
4. za koju je na osnovi dosadašnjeg ponašanja moguće opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati poslove člana uprave kreditne institucije
5. koja ispunjava uvjete za člana uprave prema odredbama Zakona o trgovačkim društvima i
6. koja može posvetiti dovoljno vremena ispunjavanju obveza iz svoje nadležnosti

Članovi uprave moraju obavljati poslove upravljanja bankom u punom random vremenu i biti u random odnosu s bankom. Uprava je dužna, bez odgode, izvješćivati nadzorni odbor banke o svim aspektima poslovanja banke.

¹⁰ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 7.

¹¹ Zakon o kreditnim institucijama (2013), Narodne novine, Zagreb, NN br. 159/2013., članak 35. do 44.

Nadzorni odbor podnosi glavnoj skupštini pisano izvješće o obavljenom nadzoru. Nadzorni odbor mora imati najmanje tri člana, a statutom se može odrediti i veći broj članova ali njihov broj mora ostati neparan. Članove bira glavna skupština društva. Član nadzornog odbora može biti fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna, dok članom ne može biti član uprave društva niti radnik kreditne institucije.

Zadaci nadzornog odbora su:¹²

- daje suglasnost upravi na poslovnu politiku kreditne institucije,
- daje suglasnost upravi na financijski plan kreditne institucije,
- daje suglasnost upravi na strategije i politike preuzimanja rizika i upravljanja njima,
- daje suglasnost upravi na strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala kreditne institucije,
- daje suglasnost upravi na akt kojim se uspostavlja i osigurava adekvatno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola,
- daje suglasnost upravi na akt o unutarnjoj reviziji i na godišnji plan rada unutarnje revizije i
- donosi odluke o drugim pitanjima određenim Zakonom o kreditnim institucijama.

Članovi nadzornog odbora banke posebno moraju:¹³

- zauzimati stavove o nalazima Hrvatske narodne banke i drugih nadzornih
- tijela u postupcima nadzora nad bankom,
- nadzirati primjerenost postupaka i djelotvornost interne revizije,
- zauzimati stavove o polugodišnjim izvješćima interne revizije, (te)
- obavještavati Hrvatsku narodnu banku o imenovanju ili prestanku svoje
- funkcije u upravnim i nadzornim tijelima drugih pravnih osoba, i dr.

Glavna skupština odlučuje o:

- postavljanju članova nadzornog odbora i uprave,

¹² Zakon o kreditnim institucijama (2013), Narodne novine, Zagreb, NN br. 159/2013., članak 45. do 49.

¹³ Narodne novine (2008): Zakon o računovodstvo, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 49.

- opozivu članova nadzornog odbora i uprave,
- imenuje revizora banke, promjenama statute,
- naknadni za rad nadzornog odbora,
- povećanju i smanjenju temeljnog kapitala banke,
- likvidaciji društva.

Glavnu skupštinu saziva uprava ili nadzorni odbor najmanje jednom godišnje. Putem glavne skupštine dioničari aktivno sudjeluju u poslovanju banke i ostvaruju pravo glasa.

2.4. Temeljni kapital banke

Prema uvjetima Bazelskog sporazuma, izvori bankovnog kapitala su podjeljeni na dvije vrste:¹⁴

1. Temeljni kapital – obuhvaća redovite dionice i višak, zadržanu dobit, kvalificirano nekumulativne trajne povlaštene donice, manjinski interes u vlasničkim računima, te odabranu prepoznatljivu nematerijalnu imovinu umanjenu za goodwill i drugu nematerijalnu imovinu,
2. Dopunski kapital – obuhvaća rezerve za gubitke po kreditima i lizinima, dužničke kapitalne instrumente s drugorazrednim pravom naplate, dugovanja koja se mogu pretvoriti u kapta, povlaštene srednjoročne dionice, zadužnice i druge dugoročne kapitalne instrumente.

Najmanji iznos temeljnog kapitala potreban za osnivanje banke je 40 milijuna kuna.

Vlastiti kapital predstavlja najkvalitetniji izvor sredstava svakog trgovačkog društva, pa tako i bilo koje kreditne institucije. Vlastiti kapital kreditne institucije je neto vrijednost njezine imovine. Drugim riječima to je razlika imovine i obveza kreditne institucije.¹⁵

¹⁴ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 487.

¹⁵ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 171.

Kapitalni računi igraju nekoliko vitalnih uloga u podržavanju dnevnih operacija i osiguravaju banci dugoročne sposobnosti za život. Te uloge su:¹⁶

- kapital omogućava zaštitu od rizika poslovnih neuspjeha tako što apsorbira financijske i operativne gubitke
- kapital osigurava sredstva potrebna za uspostavljanje, organiziranje i poslovanje banke prije nego što se u nju počnu ulijevati depoziti
- kapital popularizira povjerenje javnosti u banku
- kapital osigurava sredstva za rast organizacije i razvoj novih usluga, programa i poslovnih objekata
- kapital služi kao regulator rasta banke
- kapital služi za zaštitu sustava osiguranja depozita od ozbiljnih gubitaka

Kapital i rizik banke usko su povezani jedan s drugim. Kapital sam po sebi predstavlja sredstva koja su uložili vlasnici banke, a koja su plasirana uz vlasnički rizik – rizik da će banka ostvariti manje nego zadovoljavajući povrat na vlasnička sredstva ili možda čak propasti, a dioničari će povratiti malo ili ništa. Rizici s kojima se suočavaju vlasnici banke su: kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik kamatne stope, operativni rizik, valutni rizik te rizik od kriminalnog djela.

Vrste bankovnog kapitala su: redovite dionice, povlaštene dionice, višak, zadržana dobit, kapitalne rezerve, obveznice s drugorazrednim pravom naplate, kapitalno podređene zadužnice.

¹⁶ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 471.

3. FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE BANAKA

3.1. Financijsko izvještavanje banaka u Republici Hrvatskoj

Segment obveznog izvještavanja u Hrvatskoj je reguliran kroz niz zakona i pravilnika od kojih je potrebno istaknuti:¹⁷

- Zakon o računovodstvu,
- Zakon o trgovačkim društvima,
- Zakon o tržištu kapitala,
- Pravilnik o registru godišnjih financijskih izvještaja,
- Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja,
- Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih izvještaja izdavatelja za razdoblja tijekom godine.

Zakon o računovodstvu utvrđuje dvije temeljne obveze svakog poslovnog subjekta, pa tako i financijskih institucija, a koje se odnose na:¹⁸

1. vođenje poslovnih knjiga,
2. sastavljanje financijskih izvještaja.

Banka je dužna voditi poslovne knjige po načelima urednosti i ažurnosti. Svaki poslovni događaj banka mora evidentirati u poslovnim knjigama najkasnije u roku od osam dana od njihova nastanka. Zakon sve poduzetnike razvrstava u tri kategorije: male, srednje i velike ovisno o iznosu aktive i ukupnom prihodu ostvarenom na zadnji dan poslovne godine koja prethodi godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji te ovisno o prosječnom broju radnika tijekom poslovne godine.¹⁹

¹⁷ Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, Split, str. 33.

¹⁸ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 19.

¹⁹ Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, Split, str. 36.

Zakon o računovodstvu velike poduzetnike, pa tako i banke, obvezuje na izradu godišnjih financijskih izvještaja, konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja (ukoliko su matično društvo grupi poduzetnika) te godišnjeg izvješća. Veliki poduzetnici također podliježu i reviziji.

Zakon o trgovačkim društvima uređuje se pitanje odgovornosti za financijsko izvještavanje. Članak 250a Zakona o trgovačkim društvima definira obvezu uprave društva da jednom godišnje u pisanom obliku podnese izvješće o stanju društva upravi društva. U tom izvješću mora se korektno prikazati najmanje razvitak i rezultat poslovanja društva te financijsko stanje u kome se ono nalazi uz opis glavnih rizika i nesigurnosti kojima je izloženo.²⁰ Kroz Zakon o trgovačkim uređuje se pitanje odgovornosti za financijsko izvještavanje. Sukladno Zakonu uprava je odgovorna za izradu financijskih izvještaja u skladu sa propisima o računovodstvu.

Zakon o tržištu kapitala propisuje pravila ponašanja sudionika tržišta kapitala, tako da se odnosi i na banke koje su sudionici tržišta kapitala. Kroz Zakon o tržištu kapitala koji je stupio na snagu 01. siječnja 2009. povećani su zahtjevi za izvještavanjem i transparentnosti listanih kompanija.²¹ Iz zakona proizlazi da listana društva moraju izrađivati godišnje, polugodišnje i tromjesečne financijske izvještaje te ih objavljivati na način koji javnosti omogućuje brz pristup do propisanih. Godišnji izvještaj treba biti pušten u javnost najkasnije u roku od 4 mjeseca od kraja poslovne godine te biti dostupan javnosti najmanje 5 godina, polugodišnji 2 mjeseca nakon isteka polugodišta, a tromjesečni 30 dana od isteka tromjesečja.²²

Prema ovom zakonu, godišnji izvještaj mora sadržavati:

- revidirane godišnje financijske izvještaje,
- izvještaj posloводства,
- izjave osoba odgovornih za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja.

²⁰ Narodne novine, broj 111/93. – 68/13.

²¹ Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, Split, str. 38.

²² Narodne novine, broj 88/08 - 159/13

Transparentnost korporacija čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi trenutno je regulirana kroz **Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja** te kroz **Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih izvještaja izdavatelja za razdoblja tijekom godine.**²³

3.2. Temeljni financijski izvještaji banaka

Financijski izvještaji predstavljaju temeljnu podlogu i polaznu točku za analizu poslovanja poduzeća, u ovom slučaju banaka. Oni pružaju informacija o banci, i to o njenoj imovini, obvezama, kapitalu, prihodima i rashodima (financijskom rezultatu), te novčanim tijekovima. Glavni izvor informacija o poslovanju tvrtke su financijska izvješća. Informacije koje sadrže izvješća su informacije o prošlim aktivnostima i njihovim rezultatima, što treba uzeti u obzir. Naime, dobri povijesni rezultati ne znače da će tvrtka i u buduće dobro poslovati, niti lošiji rezultati znače u svakom slučaju da će se takav trend nastaviti i u buduće.

Glavni korisnici financijskih izvještaja prema koncepcijskom okviru IASB-a iz 2011. godine su:²⁴

- ulagači,
- zaposlenici,
- zajmodavci,
- dobavljači,
- kupci,
- država i njezine agencije,
- javnost.

²³ Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, Split, str. 38

²⁴ Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, Split, str. 7.

Korisnici se služe financijskim izvještajima kako bi zadovoljili svoje različite potrebe za informacijama.²⁵

Temeljna financijska izvješća banaka u Hrvatskoj prema Zakonu o računovodstvu jesu:²⁶

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom tijeku
- Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice)
- Bilješke uz financijske izvještaje

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu poduzetnika. Financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom stanju poduzetnika naziva se bilanca, a financijski izvještaji koji daju informacije o financijskom prometu poduzetnika nazivaju se račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom tijeku. U financijske izvještaje koji daju „pomoćne“ informacije spadaju izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) i bilješke uz financijske izvještaje.

Objavljena izvješća velikih poduzeća trebaju biti revidirana od neovisnog revizora koji jamči da su informacije iz izvješća prezentirane s razumnom objektivnošću i u skladu s važećim računovodstvenim načelima. Povijesni rezultati sadržani u financijskim izvješćima ne govore ništa o budućim izgledima tvrtke i rizičnosti budućeg poslovanja.

3.2.1. Bilanca

Bilanca pokazuje iznos i sastav izvora sredstava koja je banka priskrbila za financiranje aktivnosti posuđivanja i investiranja, te koliko je novca plasirano u kredite, vrijednosnice i ostalo, u bilo koje vrijeme. Zbog činjenice da su banke poslovne tvrtke koje prodaju određeni proizvod, vrijedi pravilo jednakosti:

²⁵ Belak V. (2006.): "Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima", Zgombić&Partneri, Zagreb, str 45

²⁶ Narodne novine (2008): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 109.

aktiva = obveze + vlasnički kapital

Imovina	201X(t-1)	201Xt
1. GOTOVINA I DEPOZITI KOD HNB-a (1.1.+1.2.)		
1.1. Gotovina		
1.2. Depoziti kod I-INB-a		
2. DEPOZITI KOD BANKARSKIH INSTITUCIJA		
3. TREZORSKI ZAPISI MF-a I BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB-a		
4. VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA		
5. VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU		
6. VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE DRŽE DO DOSPIJEĆA		
7. VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJIMA SE AKTIVNO NE TRGUJE, A VREDNUJU SE PREMA FER VRIJEDNOSTI KROZ RDG		
8. DERIVATNA FINANCIJSKA IMOVINA		
9. KREDITI FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA		
10. KREDITI OSTALIM KOMITENTIMA		
11. ULAGANJA U PODRUŽNICE, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE POTHVATE		
12. PREUZETA IMOVINA		
13. MATERIJALNA IMOVINA (MINUS AMORTIZACIJA)		
14. KAMATE, NAKNADE I OSTALA IMOVINA		
A. UKUPNO IMOVINA (1+2+3 +...+14)		

Slika 1: Shema imovine banaka u RH

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 201.

Aktiva banke uključuje četiri osnovna tipa imovine – gotovina u trezoru i depoziti u drugim depozitnim institucijama, vrijednosnice vlade i privatnih osoba koje nose kamate kupljene na otvorenom tržištu, krediti i lizinzi dostupni klijentima, i mješovita imovina.²⁷

Gotovina služi za pokrivanje potreba za likvidnošću, u slučaju podizanja depozita, potražnje za kreditima ili za druge neplanirane i hitne potrebe za gotovim novcem. Vrijednosnice su sekundarni izvor likvidnosti i predstavljaju izvor prihoda. Krediti se uglavnom odobravaju radi prihoda koje nose, dok mješovitu imovinu većinom sačinjava fiksna imovina u vlasništvu banke, te investicije u podružnice.

²⁷ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 119.

Obveze i kapital	201X(t-1)	201Xt
1. KREDITI OD FINANCIJSKIH INSTITUCIJA (1.1.+1.2.)		
1. Kratkoročni krediti		
2. Dugoročni krediti		
2. DEPOZITI (2.1.+2.2.+2.3.)		
2.1. Depoziti na žiroračunima i tekućim računima		
2.2. Štedni depoziti		
2.3. Oročeni depoziti		
3. OSTALI KREDITI (3.1.+3.2.)		
3.1. Kratkoročni krediti		
3.3. Dugoročni krediti		
4. DERIVATNE FINANCIJSKE OBVEZE I OSTALE FINANCIJSKE OBVEZE KOJIMA SE TRGUJE		
5. IZDANI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI (5.1.+5.2.)		
5.1. Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri		
5.2. Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri		
6. IZDANI PODREĐENI INSTRUMENTI		
7. IZDANI HIBRIDNI INSTRUMENTI		
8. KAMATE, NAKNADE I OSTALE OBVEZE		
B UKUPNO OBVEZE (1+2+3+4+5+6+7+8)		
Kapital		
1. DIONIČKI KAPITAL		
2. DOBIT (GUBITAK) TEKUĆE GODINE		
3. ZADRŽANA DOBIT/GUBITAK		
4. ZAKONSKE REZERVE		
5. STATUTARNE I OSTALE KAPITALNE REZERVE		
6. NEREALIZIRANI DOBITAK/GUBITAK S OSNOVNE VRIJEDNOSNOG USKLAĐIVANJA FINANCIJSKE IMOVINE RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU		
C UKUPNO KAPITAL (1+2+3+4+5+6+7)		
D UKUPNO OBVEZE I KAPITAL (B+C)		

Slika 2: Shema obveza i kapitala banaka u RH

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 202.

Obveze se dijele u dvije kategorije – depoziti koje je banka dužna raznim osobama, od kojih je ujedno i primila te iste depozite i nedepozitna zaduživanja na tržištu novca i kapitala. Temeljni kapital predstavlja dugoročna sredstva koja vlasnici daju banci.²⁸

Depoziti su uglavnom glavni izvor sredstava za banku, zajedno s nedepozitnim zaduživanjima koja nadopunjavaju depozite i daju dodatnu likvidnost koju novčana sredstva i vrijednosnice ne mogu dati. Na kraju, temeljni kapital daje dugoročnu, stabilnu bazu financijske potpore na koju se banka oslanja u rastu i pokrivanju mogućih nepredviđenih gubitaka.

²⁸ Rose P.S., (2003.), «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 119.

Dodatak bilanci	201X(t-1)	201Xt
8. UKUPNI KAPITAL		
9. Kapital raspoloživ dioničarima matičnog društva		
10. Manjinski udjel		

Slika 3: Dodatak bilanci

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 202.

Dodatak bilanci popunjavaju samo banke koje sastavljaju konsolidirane godišnje financijske izvještaje.

Podatke iz bilance treba koristiti imajući na umu da su temeljeni prvenstveno na povijesnim troškovima, a ne tržišnim vrijednostima, te stoga daju samo opću procjenu vrijednosti tvrtke.²⁹ Sadržaj, odnosno obrazac bilance banke nije propisan Zakonom o računovodstvu, te su banke dužne same oblikovati isti vodeći pri tome računa o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

3.2.2. Račun dobiti i gubitka

Financijski inputi i outputi u računu dobiti i gubitka pokazuju koliko je banku stajalo pribavljanje depozita i drugih izvora sredstava i stvaranje prihoda od korištenja tih sredstava. Ovi troškovi uključuju kamate plaćene deponentima i drugim kreditorima, troškove menadžmenta i osoblja, opće troškove pribavljanja i korištenja uredskih prostorija te poreze plaćene državi.

Račun dobiti i gubitka također prikazuje prihode (tok novca) od prodaju usluga javnosti, uključujući odobravanje kredita i servisiranje depozita komitenata. Pokazuje i neto zaradu banke, nakon što su svi troškovi oduzeti od svih prihoda, od kojih će se dio reinvestirati, a dio podijeliti vlasnicima u obliku dividendi.³⁰

²⁹ Vidučić, L.J. (2006): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 366.

³⁰ Rose P.S., (2003.): «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 118

Red. br.	Pozicija	201X(t-1)	201Xt
1.	Kamatni prihodi		
2.	(Kamatni troškovi)		
3.	Neto kamatni prihod (1-2)		
4.	Prihodi od provizija i naknada		
5.	(Troškovi provizija i naknada)		
6.	Neto prihod od provizija i naknada (4-5)		
7.	Dobit/gubitak od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		
8.	Dobit/gubitak od aktivnosti trgovanja		
9.	Dobit/gubitak od ugrađenih derivata		
10.	Dobit/gubitak od imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti kroz RDG		
11.	Dobit/gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju		
12.	Dobit/gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine koja drži do dospelosti		
13.	Dobit/gubitak proizašao iz transakcija zaštite		
14.	Prihodi od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		
15.	Prihodi od ostalih vlasničkih ulaganja		
16.	Dobit/gubitak od obračunatih tečajnih razlika		
17.	Ostali prihodi		
18.	Ostali troškovi		
19.	Opći administrativni troškovi i amortizacija		
20.	Neto prihod od poslovanja prije vrijednosnih suklaživanja i rezerviranja za gubitke (3+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15+16+17-18-19)		
21.	Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke		
22.	Dobit/gubitak PRIJE OPOREZIVANJA (20-21)		
23.	POREZ NA DOBIT		
24.	Dobit/gubitak TEKUĆE GODINE (22-23)		
25.	Zarada po dionici		

Slika 4: Shema računa dobiti i gubitka banaka u Republici Hrvatskoj

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 202.

Račun dobiti i gubitka predstavlja rezultat poslovnih odluka banke. Ako se poslovne odluke banke bile dobre, banka će imati zadovoljavajući račun dobiti i gubitka. A ako odluke banke nisu bile dobre, banka će biti suočena s rizicima, odnosno s nesigurnošću jer ne može znati hoće li neki kredit biti vraćen.³¹

³¹ Gregurek M., Vidaković N. (2011.): "Bankarsko poslovanje", RRIF plus, Zagreb, str. 300.

3.2.3. Izvještaj o novčanim tijekovima

Financijski izvještaj koji pokazuje izvore pribavljanja i način uporabe novca je izvještaj o novčanom tijeku.

Izvještaj o novčanim tijekovima odgovara na dva pitanja:³²

- Odakle su došla sredstva koje je banka koristila u određenom razdoblju?
- Kako su ta sredstva korištena?

Izvještaj o novčanom toku predstavlja svojevrsnu analizu likvidnosti banke kojom se pokazuje uporaba (priljev i odljev) novca i novčanih ekvivalenata. Ovaj izvještaj, kao i kod drugih društava, sastoji se iz novčanog toka od:³³

- redovitih - poslovnih aktivnosti,
- investicijskih - ulagateljskih aktivnosti,
- financijskih aktivnosti.

Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti kojima se poduzeće bavi i koje stvaraju prihod te je njihov utjecaj na financijski rezultat poduzeća najznačajniji. Investicijske aktivnosti većinom se vežu uz promjene na dugotrajnoj imovini. Aktivnosti koje su vezane uz financiranje poslovanja poduzeća nazivaju se financijske aktivnosti. Kada se govori o njima uglavnom se misli na promjene koje su vezane uz strukturu obveza i kapitala.

Banke mogu sastavljati ovaj izvještaj koristeći direktnu ili indirektnu metodu.

Direktna metoda prikazuje bruto novčane primitke i bruto novčane izdatke novca zasebno za svaku aktivnost (poslovne, investicijske, financijske).

Schema novčanog toka putem direktne metode:

³² Rose P.S., (2003.) Č «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 144

³³ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 171.

Naziv pozicije	201X(t-1)	201X(t)
POSLOVNE AKTIVNOSTI		
1. Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti		
1.1. Naplaćena kamata i slični primici		
1.2. Naplaćene naknade i provizije		
1.3. Plaćena kamata i slični izdaci		
1.4. Plaćene naknade i provizije		
1.5. Plaćeni troškovi poslovanja		
1.6. Neto dobiti/gubici od financijskih instrumenata po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka		
1.7. Ostali primici		
1.8. Ostali izdaci		
2. Neto povećanje/smanjenje poslovne imovine		
2.1. Depoziti kod HNB-a		
2.2. Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a		
2.3. Depoziti kod bankarskih institucija i krediti financijskim institucijama		
2.4. Krediti ostalim komitentima		
2.5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja		
2.6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju		
2.7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a vrednuju se prema fer vrijednosti kroz RDG		
2.8. Ostala imovina		
3. Neto povećanje/smanjenje poslovnih obveza		
3.1. Depoziti po viđenju		
3.2. Štedni i oročeni depoziti		
3.3. Derivatne financijske obveze i ostale obveze kojima se trguje		
3.4. Ostale obveze		
4. Neto priljev/odljev gotovine iz poslovnih aktivnosti prije plaćanja poreza na dobit		
5. Plaćeni porez na dobit		
6. Neto priljev/odljev gotovine iz poslovnih aktivnosti		
ULAGAČKE AKTIVNOSTI		
7. Neto priljev/odljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti		
7.1. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju materijalne i nematerijalne imovine		
7.2. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju ulganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		
7.3. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata koji se drže do dospelja		
7.4. Priljene dividende		
7.5. Ostali primici/plaćanja iz ulagačkih aktivnosti		
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI		
8. Neto priljev/odljev goovine iz financijskih aktivnosti		
8.1. Neto povećanje/smanjenje primljenih kredita		

8.2. Neto povećanje/smanjenje izdanih dužničkih vrijednosnih papira		
8.3. Neto povećanje/smanjenje podređenih i hibridnih instrumenata		
8.4. Primici od emitiranja dioničkog kapitala		
8.5. Isplaćena dividenda		
8.6. Ostali primici/plaćanja iz financijskih aktivnosti		
9. Neto priljev/odljev gotovine		
10. Učinci promjene tečaja stranih valuta na gotovinu i ekvivalente gotovine		
11. Neto povećanje/smanjenje gotovine i ekvivalenata na gotovinu		
12. Gotovina i ekvivalenti gotovine na početku godine		
13. Gotovina i ekvivalenti gotovine na kraju godine		

Slika 5: Shema novčanog toka banaka – direktna metoda

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 204

Indirektna metoda prikazuje novčani tok od poslovnih aktivnosti kao usklađenje dobiti ili gubitka za nenovčane rashode i nenovčane prihode, te promjene u kratkotrajnoj imovini (osim novca i novčanih ekvivalenata) i kratkoročnim obvezama. Novčani tok od investicijskih i financijskih aktivnosti prikazuje primitke i izdatke po ovim aktivnostima (i identičan je novčanom toku koji se utvrđuje po direktnoj metodi).

Shema novčanog toka putem indirektna metode:

Naziv pozicije	201X(t-1)	201X(t)
POSLOVNE AKTIVNOSTI		
1. Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti prije promjena poslovne imovine		
1.1. Dobit/gubitak prije oporezivanja		
1.2. Ispravci vrijednosti i rezerviranja za gubitke		
1.3. Amortizacija		
1.4. Neto nerealizirana (dobit)/gubitak od financijske imovine i obveza po fer vrijednosti		
1.5. (Dobit)/gubitak od prodaje materijalne imovine		
1.6. Ostali dobici/gubici		
2. Neto povećanje/smanjenje poslovne imovine		
Povećanje/smanjenje poslovnih obveza		
2.1. Depoziti kod HNB-a		
2.2. Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a		
2.3. Depoziti kod bankarskih institucija i krediti financijskim institucijama		
2.4. Krediti ostalim komitentima		
2.5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja		
2.6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju		
2.7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a vrednuju se prema fer vrijednosti kroz RDG		
2.8. Ostala poslovna imovina		
3. Neto povećanje/smanjenje poslovnih obveza		
3.1. Depoziti po viđenju		
3.2. Štedni i oročeni depoziti		
3.3. Derivatne financijske obveze i ostale obveze kojima se trguje		
3.4. Ostale obveze		
4. Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti prije plaćanja poreza na dobit		
5. Plaćeni porez na dobit		
6. Neto priljev/odljev gotovine iz poslovnih aktivnosti		
ULAGAČKE AKTIVNOSTI		
7. Neto novčani tijek iz ulagačkih aktivnosti		
7.1. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju materijalne i nematerijalne imovine		
7.2. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		
7.3. Primici od prodaje/plaćanja za kupnju vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata koji se drže do dospijeca		
7.4. Primljene dividende		
7.5. Ostali primici/plaćanja iz ulagačkih aktivnosti		
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI		
8. Neto novčani tijek iz financijskih aktivnosti		
8.1. Neto povećanje/smanjenje primljenih kredita		
8.2. Neto povećanje/smanjenje izdanih dužničkih vrijednosnih papira		

8.3. Neto povećanje/smanjenje podređenih i hibridnih instrumenata		
8.4. Primici od emitiranja dioničkog kapitala		
8.5. Isplaćena dividenda		
8.6. Ostali primici/plaćanja iz financijskih aktivnosti		
9. Neto povećanje/smanjenje gotovina i ekvivalenata gotovine		
10. Učinci promjene tečaja stranih valuta na gotovinu i ekvivalente gotovine		
11. Neto povećanje/smanjenje gotovine i ekvivalenata na gotovinu		
12. Gotovina i ekvivalenti gotovine na početku godine		
13. Gotovina i ekvivalenti gotovine na kraju godine		

Slika 6: Shema novčanog toka banaka – indirektna metoda

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 205

3.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala sadržava promjene svih komponenti kapitala koje su se dogodile između dva datuma bilance. Sastavljaju ga veliki i srednji poduzetnici, kao i listana društva. S obzirom na to da vlasnici kapitala predstavljaju osnovu financijske snage banke koja se može koristiti za pokrivanje gubitaka, zaštitu deponenata i drugih kreditora, promjene kapitala se pomno prate od strane zakonodavaca i velikih deponenata.³⁴

Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja 1, izvještaj o promjenama kapitala sadržava promjene uloženog kapitala, zarađenog kapitala i izravne promjene u kapitalu (mimo računa dobiti i gubitka).

³⁴ Rose P.S., (2003.) Č «Menadžment komercijalnih banaka», MATE d.o.o., Zagreb, str. 144

Redni broj	Vrste promjene kapitala	Raspoloživo dioničarima matičnog društva						
		Dionički kapital	Trezorske dionice	Zakonske, strane i ostale rezerve	Zadržana dobit/gubitak	Nereal. dobit/gubitak s osnovne vrijed. usklad. fin. imovine raspoložive za prodaju	Manjinski udjeli	Ukupno kapital i rezerve
1	Stanje 1. siječnja tekuće godine							
2	Promjene računovodstvenih politika i ispravci pogrešaka							
3	Prepravljeno stanje 1. siječnja tekuće godine (1+2)							
4	Prodaja financijske imovine raspoložive za prodaju							
5	Promjena fer vrijednosti portfelja financijske imovine raspoložive za prodaju							
6	Porez na stavke izravno priznate ili prenijete iz kapitala i rezervi							
7	Ostali dobiti i gubici izravno priznati u kapitalu i rezervama							
8	Neto dobiti/gubici priznati izravno u kapitalu i rezervama (4+5+6+7)							
9	Dobit/(gubitak) tekuće godine							
10	Ukupno priznati prihodi i rashodi za tekuću godinu (8+9)							
11	Povećanje/smanjenje dioničkog kapitala							
12	Kupnja/prodaja trezorskih dionica							
13	Ostale promjene							
14	Prijenos u rezerve							
15	Isplata dividende							
16	Raspodjela dobiti (14+15)							
17	Stanje na 31.12. tekuće godine (3+10+11+12+13+16)							

Slika 7: Shema izvještaja o promjenama glavnice banaka

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 207.

Informacije o politici raspodjele zarada na dio koji se isplaćuje vlasnicima i dio koji ostaje u poduzeću (zadržana dobit) daje izvještaj o promjenama kapitala. U bilanci banke na strani pasive iskazuje se stanje kapitala koja predstavlja neto vrijednost imovine. Budući da u razdoblju od početka (01.01.) do kraja obračunskog razdoblja (31.12.) nastaju poslovni događaji koji uzrokuju povećanje i smanjenje salda kapitala, investitore zanima koji su to događaji uzrokovali promjene komponenata kapitala, a upravo to prikazuje izvještaj o promjenama kapitala.

3.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije i objašnjenja nekih ili svih pozicija u bilanci, računu dobiti i gubitka, te u izvještajima o novčanim tijekovima i izvještaja o promjenama kapitala. U bilješkama su sadržani podaci, detalji i upute za korisnike financijskog izvještaja. Temeljni financijski izvještaji trebaju biti jasni i pregledni, a to znači da detaljne podatke i informacije iz izvještaja treba prenijeti u bilješke. Bilješke uz financijske izvještaje banke sastavljaju se sukladno odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 1, u bilješkama se:

- prezentiraju informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama
- objavljuju informacije koje nalažu MSFI-jevi, a koje nisu prikazane drugdje u financijskim izvještajima i
- pružaju dodatne informacije koje nisu prezentirane drugdje u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg sastavnog dijela financijskih izvještaja

Red br.	POZICIJA	201X(t-1)	201Xt
1.	Garancije		
2.	Akreditivi		
3.	Mjenice		
4.	Okvirni krediti i obveze financiranja		
5.	Ostale rizične klasične izvanbilančne stavke		
6.	Ročnice (futures)		
7.	Opcije		
8.	Swapovi		
9.	Ostali terminski poslovi (forwards)		
10.	Ostali derivati		

Slika 8: Bilješke uz financijske izvještaje banaka

Izvor: Filipović, I. (2013): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 208

U bilješkama koje sastavljaju podružnice stranih banaka, prezentiraju se – sukladno Odluci o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja banaka (Narodne novine, br. 62/08) - sljedeće stavke.³⁵

1. jamstveni kapital
2. stopa adekvatnosti kapitala
3. prosječan broj zaposlenih.

Pri sastavljanju bilješki potrebno je voditi računa da izostanak važnih informacija može dovesti u zabludu korisnike financijskih izvješća.

3.2.6. Godišnje izvješće banaka

Uz financijske izvještaje poduzetnici su dužni sastavljati i godišnje izvješće. Problematika sastavljanja godišnjeg izvješća je regulirana kroz Zakon o računovodstvu ali i kroz Zakon o trgovačkim društvima.

³⁵ Filipović I. (2013): «Računovodstvo financijskih institucija», skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 171.

Godišnje izvješće obuhvaća objektivni prikaz razvoja i rezultata poslovanja banke i njenog položaja, zajedno s opisom glavnih rizika i neizvjesnosti s kojima se ona suočava, te obavijesti o zaštiti okoliša i o radnicima ako je to potrebno za razumijevanje razvoja, rezultata poslovanja banke i njena položaja.³⁶

Godišnje izvješće mora sadržavati:

1. sve značajne događaje nakon kraja poslovne godine,
2. vjerojatan budući razvoj društva,
3. aktivnosti istraživanja i razvoja,
4. informacije o otkupu vlastitih dionica,
5. postojanje podružnica društva,
6. koje financijske instrumente koristi ako je to značajno za procjenu financijskog položaja i uspješnosti poslovanja,
7. ciljeve i politike društva vezane za upravljanje financijskim rizicima, zajedno s politikom zaštite svake značajnije vrste prognozirane transakcije za koju se koristi zaštita,
8. izloženost društva cjenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka.

Osim obveznih stavki koje mora sadržavati po zakonu, sadržava obično i osnovne podatke o gospodarskom subjektu, pismo predsjednika Uprave, informacije o društvenoj odgovornosti, zaštiti okoliša, zaposlenima, članovima Uprave i Nadzornog odbora, važnim događajima itd.³⁷ Godišnje izvješće čuva se jedanaest godina od zadnjeg dana poslovne godine za koju su sastavljeni i to u izvorniku.

³⁶ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 109/07, članak 18., stavak 1.

³⁷ Šetka M. (2013.): "Praksa izrade godišnjih izvještaja za sednja i velika poduzeća", diplomski rad, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 26.

4. ISTRAŽIVANJE TRANSPARENTNOSTI HRVATSKIH BANAKA

4.1. Opis uzorka

U empirijskom dijelu ovog rada testiraju se postavljene hipoteze. Za potrebe testiranja prikupljeni su podatci o poslovanju 27 banaka na području Republike Hrvatske koje su na dan 21.10.2016. imale dozvolu za obavljanje bankarskih poslova od strane Hrvatske narodne banke.

Kreditne institucije

Objavljeno: 30.12.2015. Ažurirano: 21.10.2016.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. [Addiko Bank d.d., Zagreb](#)
2. [Banka Kovanica d.d., Varaždin](#)
3. [Croatia banka d.d., Zagreb](#)
4. [Erste&Steiermärkische Bank d.d., Rijeka](#)
5. [Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb](#)
6. [Imex banka d.d., Split](#)
7. [Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag](#)
8. [Jadranska banka d.d., Sibenik](#)
9. [Karlovačka banka d.d., Karlovac](#)
10. [KentBank d.d., Zagreb](#)
11. [Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb](#)
12. [OTP banka Hrvatska d.d., Zadar](#)
13. [Partner banka d.d., Zagreb](#)
14. [Podravska banka d.d., Koprivnica](#)
15. [Primorska banka d.d., Rijeka](#)
16. [Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb](#)
17. [Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb](#)
18. [Samoborska banka d.d., Samobor](#)
19. [Sberbank d.d., Zagreb](#)
20. [Slatinska banka d.d., Slatina](#)
21. [Société Générale-Splitska banka d.d., Split](#)
22. [Stedbanka d.d., Zagreb](#)
23. [Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin](#)
24. [Veneto banka d.d., Zagreb](#)
25. [Zagrebačka banka d.d., Zagreb](#)

Slika 9: Popis banaka koje imaju odobrenje za rad na dan 21.10.2016. god.

Izvor: www.hnb.hr

Promatrane banke su sukladno zakonskim obvezama predale u Finu godišnje izvješće o poslovanju u 2015. godini, koje je zajedno sa revizorskom izvješću o poslovanju i bilješkama uz izvještaje jedan od temeljnih javno dostupnih dokumenata.

RGFI [verzija 7.2] javna objava

OSTALO
 > Uputa za korištenje
 > www.fina.hr
 > Kontakt

Poslovni subjekt

Odabrani poslovni subjekt:

Matični broj	OIB	MBS iz sudskog registra	Naziv	Sjedište	Datum predaje	Godina
03234495	92963223473	080000014	Zagrebačka banka d.d. (konsolidirani)	Trg bana Josipa Jelačića 10 10000 ZAGREB	15.06.2016.	2015

Objavljeni izvještaji:

> Godišnje izvješće + Revizorsko izvješće s prilogima + Bilješke

i Dokumentacija preuzeta iz Registra godišnjih financijskih izvještaja može se koristiti samo za vlastite potrebe i ne smije se dalje distribuirati ili objavljivati.

Za pristup podacima prepišite kod i kliknite na POTVRDI:

Slika 10: Dijaloški okvir za preuzimanje objavljenih izvještaja banaka

Izvor: www.fina.hr

Godišnja izvješća svih 25 banaka izrađena su bez jedinstvenog obrasca, zbog čega svaki od izvještaja ima različitu strukturu.

Izveštaji nekih banaka su detaljnija, te dalju bolju sliku o poslovanju banke, dok se kvaliteta izvještaja nekih banaka svode na puko zadovoljenje forme. Upravo je glavni cilj ovog rada utvrditi vezu između profitabilnosti, te veličine banke sa složenosti objavljenih godišnjih izvještaja.

Tablica 1: Tržišni udio banaka na dan 31.12.2015. godine

BANKA	TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)
SBERBANK D.D.	2,49
OTP BANKA D.D.	4,07
HRVATSKA POŠTANSKA BANKA D.D.	4,54
HYPO-ALPE-ADRIA-BANK D.D.	6,55
SO-GE SPLITSKA BANKA D.D.	6,93

RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	7,99
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	15,11
PBZ D.D.	17,86
ZABA D.D.	27,15
OSTALO	7,30

Izvor: HNB, obrada autora

Iz tablice se može uočiti da je od 25 banaka koje imaju dozvolu rad njih 9 imalo udio u aktivni banaka imalo veći od 1%.

4.2. Istraživanje i rezultati istraživanja

Nakon pribavljanja godišnjih izvještaja 25 banaka evidentirani su podatci o sadržaju izvještaja. Sadržaji poput strukture bilančnih pozicija i ostvarenja financijskog rezultata zajednički su za sva izvješća, zbog čega nisu predmet analize. Specifičnosti u izvještavanju pronađeni su za sljedeće stavke:

- Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja,
- Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini,
- Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika),
- Upravljanje ljudskim potencijalima,
- Pojašnjenje upravljanja bankom i
- Shema odjela banke.

Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja prvenstveno se odnosi na izvještavanje javnosti o aktivnostima banke u pogledu usluga koje nudi banka. Utvrđeno je da banke pojašnjenju poslovanja različito navode i podatke o poslovanju sa raznim segmentima klijenata (poslovni klijenti i građanstvo), kao i kretanja u korištenju proizvoda banke (štednja, kreditiranje, depozitni poslovi i sl.).

Očekivanja kretanja tržišta u 2016. godini odnose se na očekivano kretanje poslovanja banke u poslovnoj godini. Proučavanjem godišnjih izvještaja banaka uočeno je da dio

banaka u svojim izvještajima definira očekivanja u poslovnoj godini 2016., dok dio banaka ni na koji način ne prognozira kretanje poslovanja u 2016. godini.

Kodeks korporativnog upravljanja sastavni je dio godišnjih izvještaja gdje je kod dijela banaka je u obliku upitnika čime se detaljno iskazuju korporativne strategije banke, dok kod dijela banaka postoji samo izjava da banka primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja, bez analitičkog prikaza o dimenzijama kodeksa korporativnog upravljanja.

Upravljanje ljudskim potencijalima odnosi se na iskazivanje strategija zapošljavanja, kao i razvoja potencijala društva. Dio banaka iskazuju strategije upravljanja ljudskim potencijalima u svojim izvještajima, dok dio banaka na nikoji način ne daje uvid u strategije upravljanja ljudskim potencijalima banke.

Pojašnjenje upravljanja bankom odnosi se na iskazivanje lanca odgovornosti u organizacijskoj strukturi banke gdje dio banaka ne navodi podatke o odgovornosti unutar organizacije. Usko vezan podatak o upravljačkoj strukturi banke je i shema organizacije iz koje se može uočiti organizacijska struktura odjela banaka. Kategorije se promatraju zasebno budući da postoje banke koje iskazuju upravljačku strukturu, ali nemaju shemu organizacije.

Dakle, banke u komunikaciji s javnosti putem godišnjih izvještaja prezentiraju različite podatke o poslovanju. U ovom radu testira se veza između prezentiranih informacija i ROA pokazatelja profitabilnosti kao i veza između prezentiranih informacija javnosti i veličine banke mjerene visinom aktive. ROA (Return on asset) je pokazatelj profitabilnosti poslovanja koji se dobije na način da se u odnos stave financijski rezultat poslovanja i imovina banke.

Tablica prikazuje financijske pokazatelje banke.

Tablica 2: Deskriptivna statistika poslovanja banaka

	N		Prosječna vrijednost	Medijan	Standardna devijacija	Minimum	Maksimum
	Broj banaka	Nedostaje podatak					
AKTIVA	25	0	15615354	2469679	26271014	442920	105996857

BANKE (tisuća kuna)							
KAPITAL BANKE (tisuća kuna)	25	0	1984240	262461	3720957	-294678	14796342
FINANCIJSKI REZULTAT BANKE (tisuća kuna)	25	0	-179629	-7768	547323,7	-2539181	193167
ROA	25	0	-0,014	-0,005	0,037	-0,1496	0,0226
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	25	0	4	0,633	6,730	0,114	27,152

Izvor: HNB, obrada autora

Iz tablice deskriptivne statistike može se uočiti da su dostupni podatci o poslovanju svih 25 banaka.

Prosječna vrijednost aktive promatranih banaka je 15.615.354.000 kuna sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 2.469.679.000 kuna. Prosječan kapital promatranih banaka je 1.984.240.000 kuna sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 3.720.157.000 kuna. Prosječan financijski rezultat banaka u 2015. godini je gubitak od 179.629.000 kuna sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 547.323.700 kuna.

Budući da postoji značajna razlika u veličini banaka kao pokazatelj profitabilnosti korišten je podatak o omjeru ostvarene dobiti i imovine banke (ROA pokazatelj) koji je imao prosječnu vrijednost -0,014 sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 0,037.

Prosječan tržišni udio banaka je 4% sa prosječnim odstupanjem od aritmetičke sredine 6,73 postotnih poena.

Dakle, odstupanje je veće od prosječne vrijednosti iz čega se može uočiti da postoje velike i male banke.

U nastavku rada iskazana je struktura godišnjih financijskih izvještaja s obzirom na uočene specifičnosti u izvještavanju.

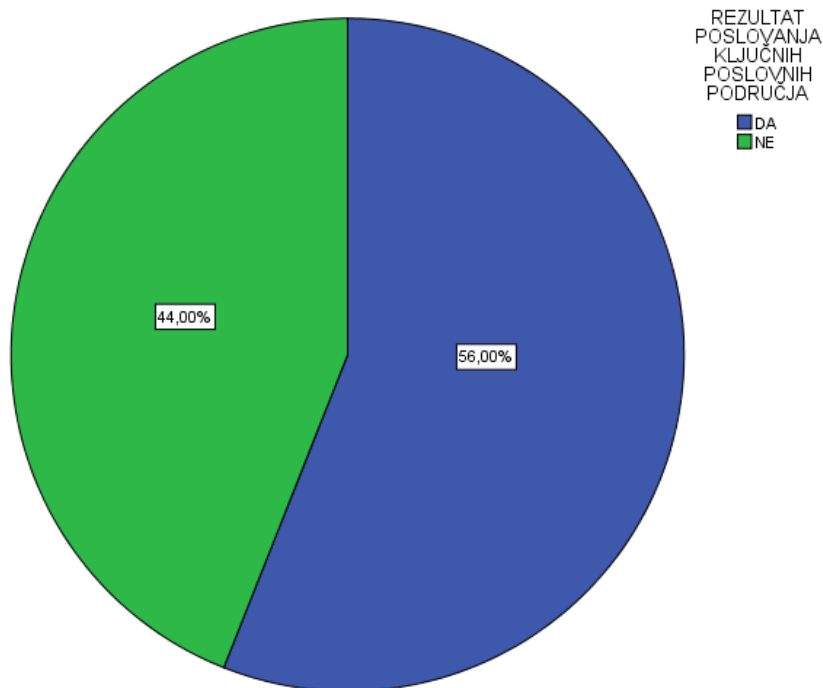
a) Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

Tablica 3: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	14	56,0	56,0	56,0
Valid NE	11	44,0	44,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 14 banaka u godišnjim izvještajima je prikazan podatak o rezultatu poslovanja na ključnim područjima poslovanja, dok u 11 izvještaja banaka isti podatak ne sadržavaju. Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o rezultatu poslovanja na ključnim područjima poslovanja prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 1: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o rezultatu poslovanja na ključnim područjima poslovanja

Izvor: izrada autora

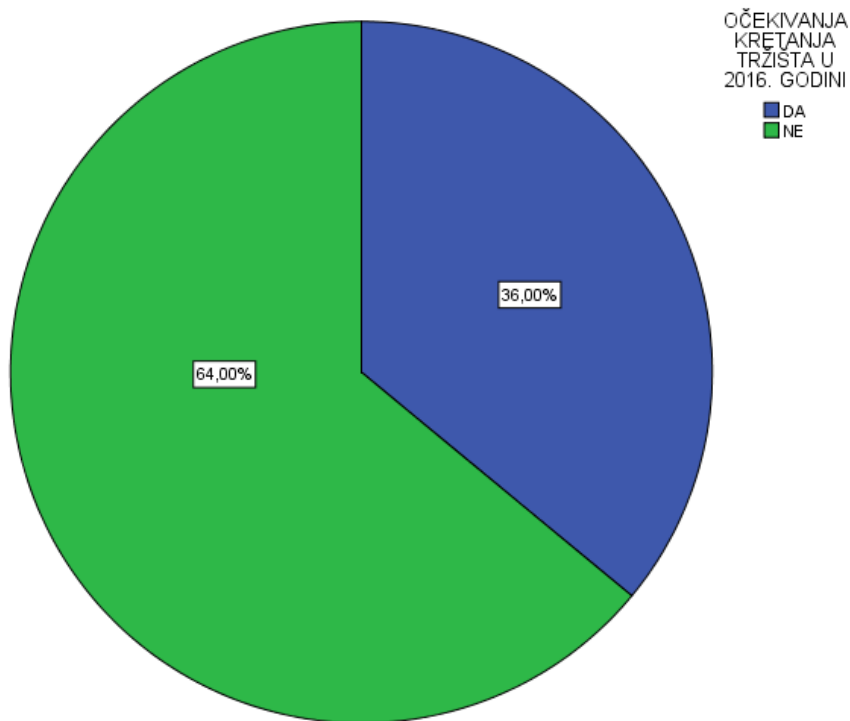
b) Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini

Tablica 4: Očekivanja kretanja tržišta u 2016. Godini

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	9	36,0	36,0	36,0
Valid NE	16	64,0	64,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 9 banaka u godišnjim izvještajima je iskazan podatak o očekivanju kretanja tržišta u 2016. godini, dok u 16 izvještaja banaka isti podatak ne sadržavaju. Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 2: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini

Izvor: izrada autora

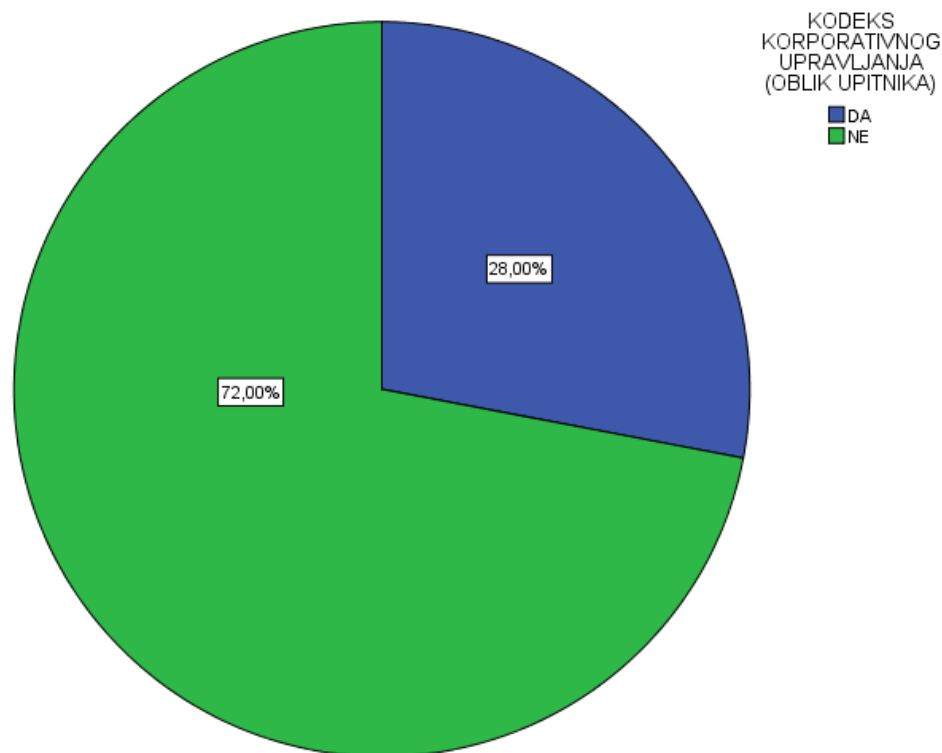
c) Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

Tablica 5: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	7	28,0	28,0	28,0
Valid NE	18	72,0	72,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 7 banaka u godišnjim iskazuje podatak o kodeksu korporativnog upravljanja u obliku upitnika, dok kod 18 izvještaja banaka isti podatak u obliku upitnika nije dostupan. Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka kodeksu korporativnog upravljanja u obliku upitnika prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 3: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka kodeksu korporativnog upravljanja u obliku upitnika

Izvor: izrada autora

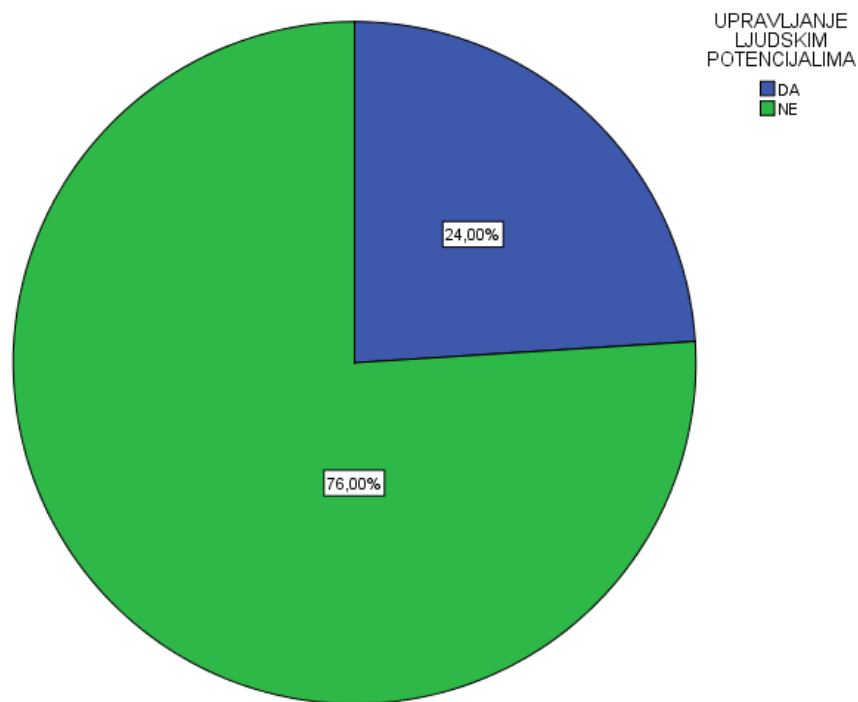
d) Upravljanje ljudskim potencijalima

Tablica 6: Upravljanje ljudskim potencijalima

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	6	24,0	24,0	24,0
Valid NE	19	76,0	76,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 6 banaka u godišnjim izvještajima iskazan je podatak o upravljanju ljudskim potencijalima, dok kod 19 izvještaja banaka isti podatak nije dostupan. Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju ljudskim resursima upitnika prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 4: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju ljudskim resursima upitnika

Izvor: izrada autora

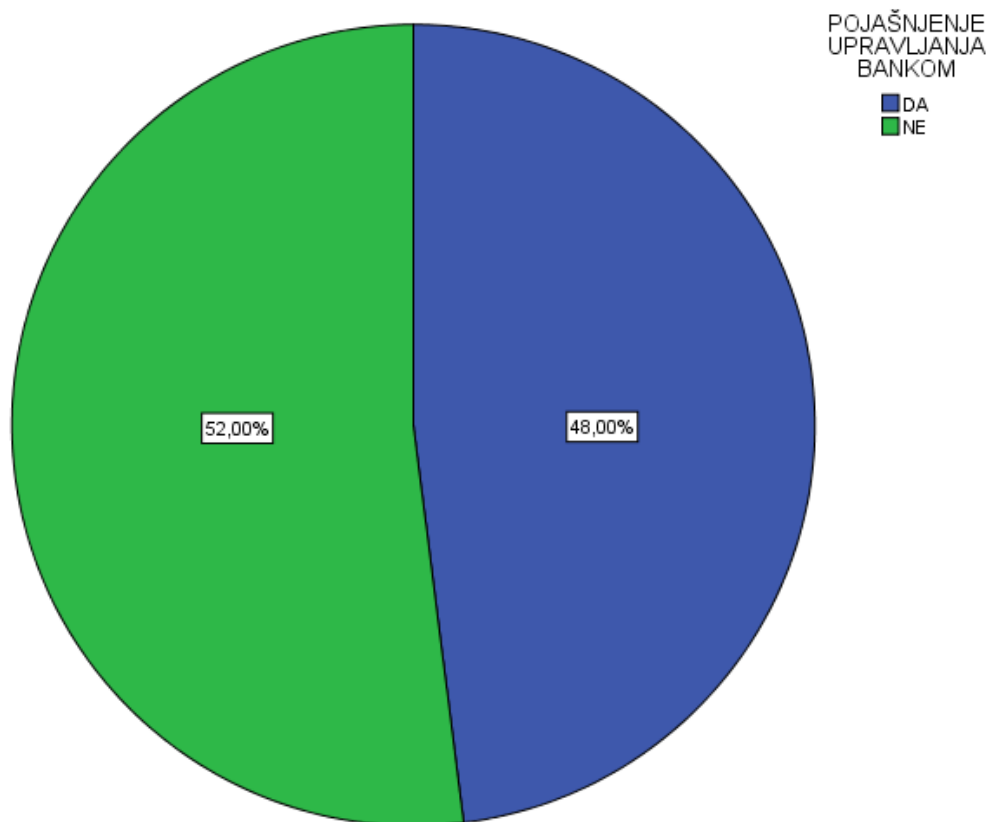
e) Pojašnjenje upravljanja bankom

Tablica 7: Pojašnjenje upravljanja bankom

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	12	48,0	48,0	48,0
Valid NE	13	52,0	52,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 12 banaka u godišnjim iskazano je pojašnjenje upravljanja bankom, dok kod 13 izvještaja banaka isti podatak nije dostupan. Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju bankom prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 5: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju bankom

Izvor: izrada autora

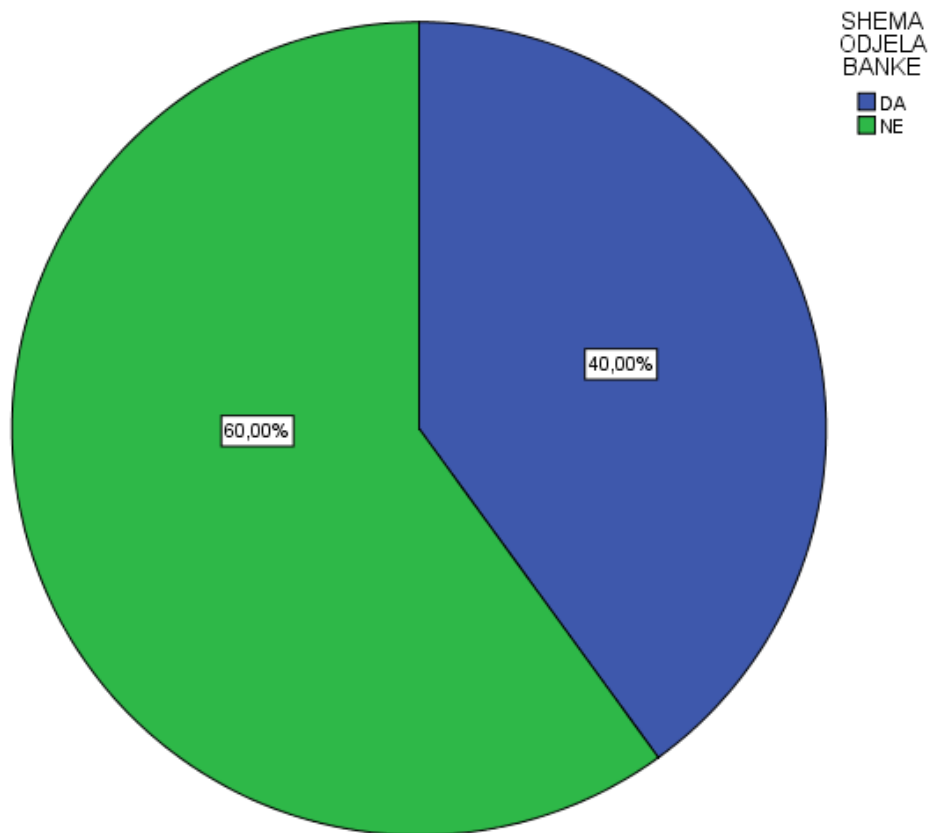
f) Shema odjela banke

Tablica 8: Shema odjela banke

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
DA	10	40,0	40,0	40,0
Valid NE	15	60,0	60,0	100,0
Total	25	100,0	100,0	

Izvor: izrada autora

Iz distribucije frekvencija može se uočiti da od 25 promatranih banaka kod 10 banaka u godišnjim izvještaju iskazana je i shema odjela banke, dok kod 15 izvještaja banaka isti podatak nije dostupan. Struktura izvještaja s obzirom na iskazivanje sheme odjela banke prikazan je i grafički strukturnim krugom.

Grafikon 6: Struktura izvještaja s obzirom na iskazivanje sheme odjela banke

Izvor: izrada autora

4.3. Analiza rezultata

U uvodnom dijelu rada postavljena je hipoteza:

H1: *Profitabilnost banke znatno utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje*

Pretpostavka je da će profitabilnije banke biti spremnije objaviti svoje financijske rezultate kako bi se razlikovale od svojih manje profitabilnih konkurenata na tržištu.

Hipotezom se testira dali poduzeća koja posluju profitabilnije ujedno su sklonije prikazati podatke o:

- Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja,
- Očekivana kretanja tržišta u 2016. Godini,
- Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika),
- Upravljanje ljudskim potencijalima,
- Pojašnjenje upravljanja bankom i
- Shema odjela banke.

a) Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

Tablica 9: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

	REZULTAT POSLOVANJA KLJUČNIH POSLOVNIH PODRUČJA	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	14	-,011810	,0283543	,0075780
	NE	11	-,016110	,0463562	,0139769

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale podatak o rezultatu poslovanja ključnih poslovnih područja -0,01181, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost ROA pokazatelja -0,01611.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja testira se T-testom.

Tablica 10: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ROA	Equal variances assumed	,522	,477	,286	23	,777	,0042995	,0150147	-,0267608	,0353597

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Prihvatanje nulte hipoteze ($p = 0,477$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s jednakom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 0,286 za 23 stupnja slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu iskazivanja rezultata ključnih poslovnih područja banke. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,777.

b) Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini

Tablica 11: Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini

	OČEKIVANJA KRETANJA TRŽIŠTA U 2016. GODINI	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	9	-,015569	,0343546	,0114515
	NE	16	-,012652	,0387844	,0096961

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja profitabilnosti kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale očekivanje kretanja tržišta u 2016. godini -0,015569, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost ROA pokazatelja profitabilnosti -0,012652.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja očekivanog kretanja tržišta u 2016. godini testira se T-testom.

Tablica 12: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja očekivanog kretanja tržišta u 2016. godini

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ROA	Equal variances assumed	,051	,823	-,188	23	,853	-,0029170	,0155430	-,0350702	,0292362

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Prihvatanje nulte hipoteze ($p = 0,823$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s jednakom varijancom.

Na temelju T vrijednosti -0,188 za 23 stupnja slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu iskazivanja očekivanog kretanja tržišta u 2016. godini. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,853.

c) Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

Tablica 13: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

Group Statistics					
	KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA (OBLIK UPITNIKA)	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	7	-,002583	,0078673	,0029736
	NE	18	-,018026	,0423438	,0099805

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale kodeks korporativnog upravljanja u obliku upitnika -0,002583, dok je kod banaka koje podatak nisu iskazale putem upitnika vrijednost ROA pokazatelja je -0,018026.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika testira se T-testom.

Tablica 14: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
				F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
		Lower	Upper							
ROA	Equal variances not assumed	3,244	,085	1,483	19,712	,154	,0154431	,0104141	-,0063007	,0371869

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,085$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 1,483 za 19,712 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu iskazivanja kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,154.

d) Upravljanje ljudskim potencijalima

Tablica 15: Upravljanje ljudskim potencijalima

Group Statistics					
	UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	6	,002227	,0045959	,0018763
	NE	19	-,018732	,0407878	,0093574

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale informacije o načinu upravljanja ljudskim potencijalima 0,002227, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost ROA pokazatelja -0,018732.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima testira se T-testom.

Tablica 16: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ROA	Equal variances not assumed	3,150	,089	2,196	19,364	,040	,0209590	,0095436	,0010094	,0409087

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,089$) ujedno znači da uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 2,196 za 19,364 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,040.

e) Pojašnjenje upravljanja bankom

Tablica 17: Pojašnjenje upravljanja bankom

Group Statistics					
	POJAŠNENJE UPRAVLJANJA BANKOM	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	12	-,006996	,0306848	,0088579
	NE	13	-,019892	,0414924	,0115079

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima pojasnile procese upravljanja bankom - 0,006996, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost ROA pokazatelja - 0,019892.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom testira se T-testom.

Tablica 18: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ROA	Equal variances assumed	,432	,517	,877	23	,389	,0128961	,0147008	-,0175148	,0433071

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Prihvatanje nulte hipoteze ($p = 0,517$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s jednakom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 0,877 za 23 stupnja slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o upravljanju bankom. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,389.

f) Shema odjela banke

Tablica 19: Shema odjela banke

Group Statistics					
	SHEMA ODJELA BANKE	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ROA	DA	10	,002402	,0090971	,0028768
	NE	15	-,024438	,0439051	,0113363

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječna vrijednost ROA pokazatelja kod banaka koje su u svojim financijskim izvještajima prikazale shemu odjela banke - 0,002402 dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost ROA pokazatelja - 0,024438.

Razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu prikazivanja sheme odjela banke testira se T-testom.

Tablica 20: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu prikazivanja sheme odjela banke

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ROA	Equal variances not assumed	5,085	,034	2,295	15,760	,036	,0268399	,0116956	,0020156	,0516642

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa.

Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,034$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 2,295 za 15,76 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u ROA pokazatelju profitabilnosti banaka s obzirom na praksu prikazivanja sheme odjela banke. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,036.

U nastavku rada izračunava se stupanj transparentnosti specifičnih stavki godišnjih izvještaja banaka. Stupanj transparentnosti je pokazatelj zbroja specifičnih stavki godišnjih izvještaja banka.

Dakle:

Stupanj transparentnosti = suma x sa vrijednostima od 0 do 6 budući da je promatrano 6 specifičnih stavki godišnjih izvještaja banaka.

Testiranje veze između stupnja transparentnosti godišnjih izvještaja banaka i ROA pokazatelja profitabilnosti vršeno je korelacijskom analizom.

Tablica 21: Korelacijska analiza

		STUPANJ TRANSPARE NTNOSTI	ROA
STUPANJ TRANSPARENTNOSTI	Pearson Correlation	1	,266*
	Sig. (1-tailed)		,099
	N	25	25
ROA	Pearson Correlation	,266*	1
	Sig. (1-tailed)	,099	
	N	25	25

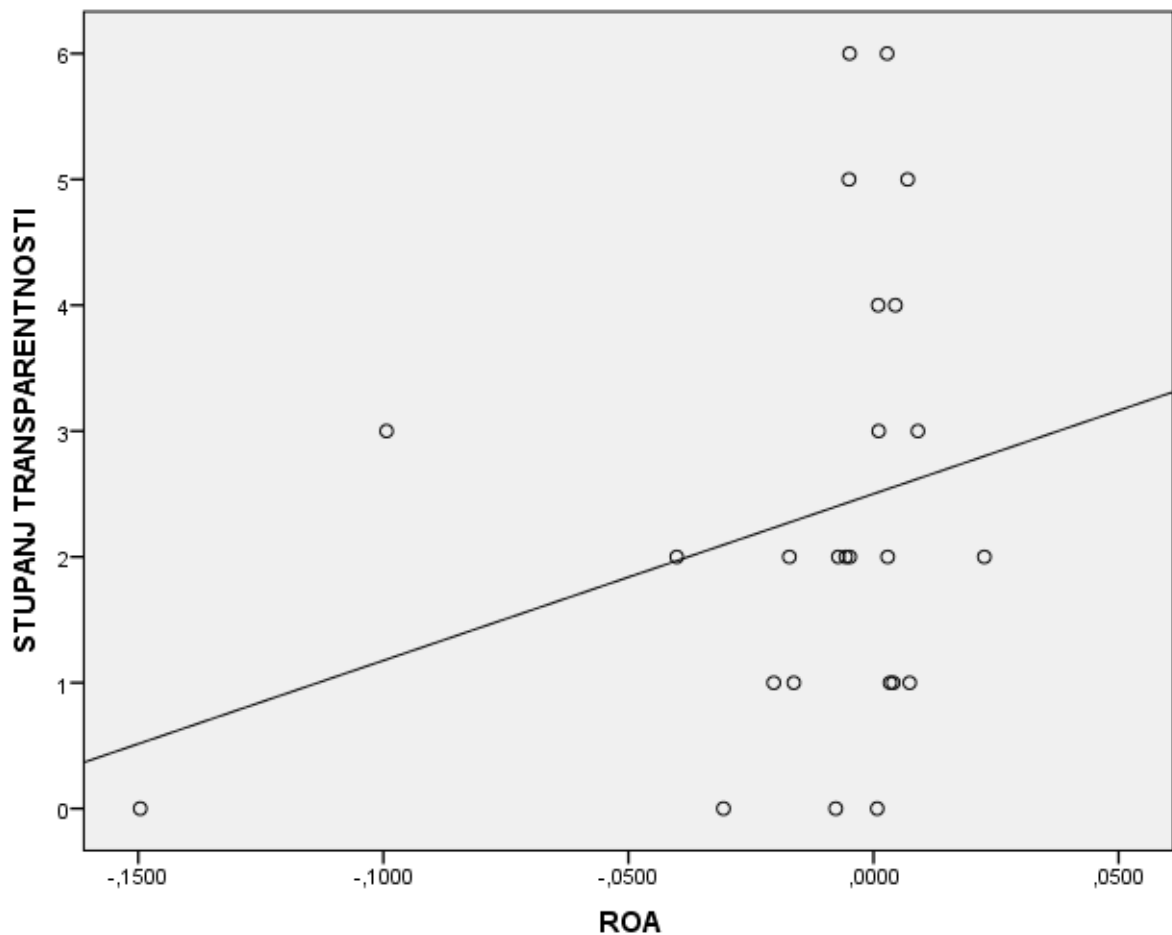
*. Correlation is significant at the 0.1 level (1-tailed).
Izvor: izrada autora

Na temelju rezultata korelacijske analize može se uočiti da postoji pozitivna i statistički značajna veza između stupnja transparentnosti financijskih izvještaja i ROA pokazatelja profitabilnosti.

Dakle, banke koje ostvaruju veće profite ujedno su voljne u većem stupnju informirati javnost o svom poslovanju. Njihovi godišnji izvještaji sadržavaju više podataka od banaka koje bilježe lošije rezultate poslovanja.

Zaključak je donesen pri empirijskoj razini signifikantnosti od 0,099.

Veza je prikazana i grafičkim putem dijagramom rasipanja.

Grafikon 7: Dijagram rasipanja stupnja transparentnosti i ROA pokazatelja profitabilnosti

Izvor: www.fina.hr; obrada autora

Slijedom navedenog hipoteza H1 kojom se pretpostavlja da profitabilnost banke znatno utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje se može prihvatiti kao istinita.

Dakle, profitabilnije banke ujedno informiraju dosljednije informiraju javnost o bankovnoj organizaciji kao i poslovanju banke.

H2: Veličina banke utječe na razinu transparentnosti

Nastoji se utvrditi razlike između transparentnosti hrvatskih banaka. Pretpostavka je da su velike banke transparentnije od njihovih srednjih i manjih konkurenata, jer velike banke imaju širu javnost, te bi trebale javno objavljivati više informacija kako bi smanjile ukupni trošak kapitala.

a) Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

Tablica 22: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

Group Statistics					
	REZULTAT POSLOVANJA KLJUČNIH POSLOVNIH PODRUČJA	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	DA	14	6,266201	8,1856601	2,1877097
	NE	11	1,115744	2,2892387	,6902315

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale podatak o rezultatu poslovanja ključnih poslovnih područja 6,266201%, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 1,11574%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja testira se T-testom.

Tablica 23: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVNE)	Equal variance assumed	8,214	0,009	2,245	15,517	,040	5,1504565	2,2940124	,2750370	10,0258761

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,009$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 2,245 za 15,517 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja rezultata ključnih poslovnih područja banke. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,04.

Dakle, banke koje su iskazale rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja u svojim godišnjim statističkim izvještajima ujedno imaju i statistički značajno veći udio na tržištu.

b) Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini

Tablica 24: Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini

Group Statistics					
	OČEKIVANJA KRETANJA TRŽIŠTA U 2016. GODINI	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	DA	9	6,980599	9,3515732	3,1171911
	NE	16	2,323413	4,1819686	1,0454921

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale podatak o očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini 6,980599 %, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 2,323413%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini testira se T-testom.

Tablica 25: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
				F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
		Lower	Upper							
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	Equal variance assumed	5,310	,031	1,416	9,835	,188	4,6571858	3,2878464	-2,6853166	11,9996883

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa.

Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,031$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 1,416 za 9,835 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja očekivanog kretanja tržišta u 2016. godini. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,188.

c) Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

Tablica 26: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

	KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA (OBLIK UPITNIKA)	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	DA	7	7,846501	10,5140049	3,9739203
	NE	18	2,504139	4,0567121	,9561762

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima kodeks korporativnog upravljanja u obliku upitnika 7,846501%, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 2,504139%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika testira se T-testom.

Tablica 27: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVNE)	Equal variance assumed	11,572	,002	1,307	6,707	,234	5,3423620	4,0873360	-4,4089340	15,0936579

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,002$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 1,307 za 6,707 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu prikaza upitnika kojim se iskazuje primjena kodeksa korporativnog upravljanja. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,234.

d) Upravljanje ljudskim potencijalima

Tablica 28: Upravljanje ljudskim potencijalima

Group Statistics					
	UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVNE)	DA	6	8,908106	11,2174219	4,5794933
	NE	19	2,450072	3,8553430	,8844764

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale informacije o upravljanju ljudskim potencijalima 8,908106%, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 32,450072%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima testira se T-testom.

Tablica 29: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVNE)	Equal variance s not assumed	16,092	,001	1,385	5,378	,221	6,4580339	4,6641245	-5,2824528	18,1985206

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,001$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 1,385 za 5,738 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o upravljanju ljudskim potencijalima banke. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,221.

e) Pojašnjenje upravljanja bankom

Tablica 30: Pojašnjenje upravljanja bankom

Group Statistics					
	POJAŠNENJE UPRAVLJANJA BANKOM	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	DA	12	7,023601	8,6427948	2,4949600
	NE	13	1,208984	2,1258176	,5895957

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima pojasnile upravljanje bankom 7,023601%, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 1,208984%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom testira se T-testom.

Tablica 31: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Differenc e	Std. Error Differenc e	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	Equal variance s not assumed	11,46 5	,00 3	2,26 8	12,22 8	,042	5,814617 2	2,563678 7	,240367 3	11,388867 2

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa.

Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,003$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 2,268 za 12,228 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu pojašnjenja upravljačkih struktura banke. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,042.

Dakle, banke koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale podatak o upravljačkim strukturama banke ujedno su i veće banke.

f) Shema odjela banke

Tablica 32: Shema odjela banke

Group Statistics					
	SHEMA ODJELA BANKE	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	DA	10	6,266829	9,1269721	2,8862020
	NE	15	2,488781	4,2386203	1,0944071

Izvor: izrada autora

Iz tabličnog prikaza može se uočiti da je prosječan udio u aktivi banaka koje su u svojim financijskim izvještajima iskazale shemu odjela banke 6,266829%, dok je kod banaka koje isti podatak nisu iskazale vrijednost prosječan udio na tržištu 2,488781%.

Razlika u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja sheme odjela banke testira se T-testom.

Tablica 33: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanje sheme odjela banke

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVNE)	Equal variance assumed	4,320	,049	1,224	11,620	,245	3,7780484	3,0867279	-2,9718474	10,5279441

Izvor: izrada autora

Levene's Test jednakosti varijance je test koji prethodi T-testu, na temelju kojeg se donosi zaključak o zadovoljenju nužnog, ali ne i dovoljnog uvjeta za provođenje T-testa. Odbacivanje nulte hipoteze ($p = 0,049$) ujedno znači da je uvjet jednakosti varijance nije zadovoljen, te da se može provesti T-test za uzorke s različitom varijancom.

Na temelju T vrijednosti 1,224 za 11,62 stupnjeva slobode može se donijeti zaključak da ne postoji statistički značajna razlika u veličini banke mjerenoj udjelom u ukupnoj imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja organizacijske sheme banke u godišnjim izvještajima. Zaključak je donesen pri empirijskoj p vrijednosti 0,245.

Veza između stupnja ukupne transparentnosti financijskih izvještaja i tržišnog udjela banke testirana je korelacijskom analizom.

Tablica 34: Korelacijska analiza

		STUPANJ TRANSPARE NTNOSTI	TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)
STUPANJ TRANSPARENTNOSTI	Pearson Correlation	1	,592 ^{***}
	Sig. (1-tailed)		,001
	N	25	25
TRŽIŠNI UDIO (% AKTIVE)	Pearson Correlation	,592 ^{**}	1
	Sig. (1-tailed)	,001	
	N	25	25

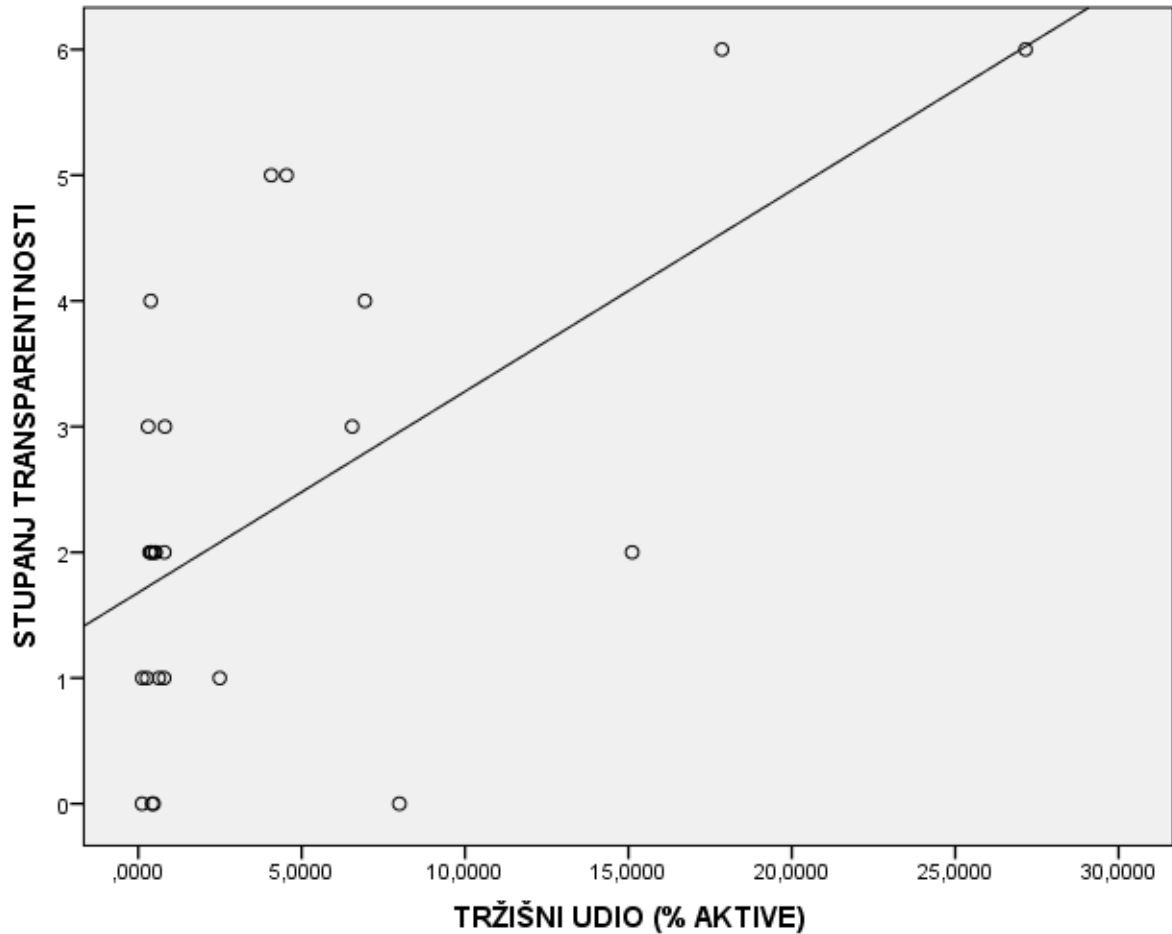
***. Correlation is significant at the 0.01 level (1-tailed).

Izvor: izrada autora

Iz korelacijske matrice se može uočiti da postoji pozitivna, umjerena i statistički značajna veza između stupnja transparentnosti banke i tržišnog udjela. Dakle, banke s većim udjelom iskazivati će u svojim izvještajima veći broj informacija o poslovanju od banaka koje imaju manje udjele na tržištu.

Zaključak je donesen pri empirijskoj razini signifikantnosti 0,001.

Veza je prikazana i grafički dijagramom rasipanja.

Grafikon 8: Dijagram rasipanja stupnja transparentnosti i tržišnog udjela

Izvor: www.fina.hr; obrada autora

Slijedom navedenog hipoteza H2 kojom se pretpostavlja da veličina banke utječe na razinu transparentnosti se može prihvatiti kao istinita.

Dakle, veće banke su sklonije informiranju javnosti o većem broju specifičnosti poslovanja banke od manjih banaka.

5. ZAKLJUČAK

Predmet istraživanja ovog diplomskog rada bila je transparentnost Hrvatskih banka na bazi njihovih izvještaja. Rad se sastoji od dvije cjeline gdje je u prvoj cjelini dana teorijska podloga za razumijevanje materije te su postavljene hipoteze. U empirijskom dijelu rada postavljene hipoteze prihvaćaju ili odbacuju korištenjem T-testa i korelacijske analize. Za potrebe testiranja prikupljeni su podatci o poslovanju 27 banaka u Republici Hrvatskoj gdje je utvrđeno da se stupanj ciljane informiranosti razlikuje među bankama.

Pronađene su sljedeće specifičnosti u izvještavanju promatranih banaka: rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja, očekivana kretanja tržišta u 2016. godini, kodeks korporativnog upravljanja, upravljanje ljudskim potencijalima, pojašnjenje upravljanja bankom i shema odjela banke. Nakon provede analize ovih 6 specifičnosti možemo zaključiti da banke u komunikaciji s javnosti putem godišnjim izvještaja prezentiraju različite podatke o poslovanju.

Banke koje u svojim izvještajima pojašnjavaju rezultate poslovanja ključnih poslovnih područja imaju statistički značajno bolji rezultat poslovanja, kao i statistički značajno veći tržišni udio. Nadalje, promatrajući izvještaje s obzirom na praksu prikazivanja očekivanja kretanja tržišta u 2016. godini može se uočiti da banke koje prakticiraju prikazivanje tih informacija imaju statistički značajno veći udio na tržištu, dok veza sa profitabilnosti nije statistički značajna.

Promatrane banke su kao sastavni dio godišnjeg izvještaja ovjeravale izjavu o kodeksu korporativnog upravljanja, gdje je pregledavanjem financijskih izvještaj utvrđeno da neke banke iskazuju uz izjavu ujedno i cijeli upitnik u kojem jasno definiraju način primjene kodeksa korporativnog upravljanja na raznim poslovnim područjima. Testiranjem veze između prakse uvrštenja kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika u godišnje financijske izvještaje nije utvrđena statistički značajna razlika u profitabilnosti banaka kao ni tržišnom udjelu banke.

Upravljanje ljudskim potencijalima se zasigurno razlikuje među bankama gdje je dio banaka imao praksu način upravljanja ljudskim potencijalima iskazati u svojim izvještajima, dok dio banaka nije imao istu praksu. Testirajući vezu između iskazivanja prakse upravljanja banaka i profitabilnosti utvrđena je statistički značajna razlika gdje su banke koje iskazuju način upravljanja ljudskim potencijalima poslovale profitabilnije, dok im se tržišni udio nije statistički značajno razlikovao.

U svojim izvještajima dio banaka iskazuje podatak o načinu upravljanja bankom gdje je testiranjem utvrđeno da se navedena praksa vezuje uz veće banke neovisno o profitabilnosti. Nadalje, promatrajući financijske izvještaje utvrđeno je da dio banaka u svojim izvještajima prikazuje shemu odjela banke gdje je testiranjem utvrđeno da se navedena praksa vezuje uz profitabilnije banke koje nisu nužno veće.

Stupanj transparentnosti financijskih izvještaja definiran je kao broj iskazanih specifičnosti u izvještajima gdje je utvrđeno da se profitabilnost može povezati sa dobrovoljnim financijskim izvještavanjem, te je donesen je zaključak da banke koje ostvaruju veće profite su voljne u većem stupnju informirati javnost o svom poslovanju. Njihovi izvještaji sadržavaju više podataka od banaka koje bilježe lošije rezultate poslovanja. Hipoteza H1 kojom se pretpostavlja da profitabilnost banke znatno utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje uje prihvaćena kao istinita.

Drugom hipotezom je pretpostavljeno da postoji veza između stupnja ukupne transparentnosti financijskih izvještaja i veličine banke. Nakon provedenog testiranja donesen je zaključak da banke s većim tržišnim udjelom iskazuju veći broj informacija o poslovanju u svojim izvještajima od banaka koje imaju manje udjele na tržištu. Hipoteza H2 kojom se pretpostavlja da veličina banke utječe na razinu transparentnosti je prihvaćena kao istinita.

SAŽETAK

U ovom radu provedeno je istraživanje transparentnosti Hrvatskih banaka na temelju njihovih izvještaja iz 2015. godine. Za potrebe testiranja prikupljeni su podaci o poslovanju 27 banaka u Republici Hrvatskoj gdje je utvrđeno da se stupanj ciljane informiranosti razlikuje među bankama. Stupanj transparentnosti financijskih izvještaja definiran je kao broj iskazanih specifičnosti u izvještajima gdje je utvrđeno da se profitabilnost može povezati sa dobrovoljnim financijskim izvještavanjem, te je donesen je zaključak da banke koje ostvaruju veće profite su voljne u većem stupnju informirati javnost o svom poslovanju. Njihovi izvještaji sadržavaju više podataka od banaka koje bilježe lošije rezultate poslovanja. Hipoteza H1 kojom se pretpostavlja da profitabilnost banke znatno utječe na dobrovoljno financijsko izvještavanje je prihvaćena kao istinita. Drugom hipotezom je pretpostavljeno da postoji veza između stupnja ukupne transparentnosti financijskih izvještaja i veličine banke. Nakon provedenog testiranja donesen je zaključak da banke s većim tržišnim udjelom iskazuju veći broj informacija o poslovanju u svojim izvještajima od banaka koje imaju manje udjele na tržištu. Hipoteza H2 kojom se pretpostavlja da veličina banke utječe na razinu transparentnosti je prihvaćena kao istinita.

Ključne riječi: transparentnost, profitabilnost, financijski izvještaji

SUMMARY

Analysis of transparency of Croatian banks based on their financial reports from 2015 was conducted in this study. For study purposes data was collected on the operations of 27 banks in Croatia, and it was determined that the degree of targeted awareness varies among banks. Degree of transparency of financial reports is defined as the number of disclosed specifics in the reports where it was found that profitability can be connected to voluntary financial reporting. Conclusion was made that banks that earn higher profits are more willing to disclose their operations to the public. Their reports contain more information than banks with lower business results. Hypothesis H1 that assumes that the banks profitability significantly affects voluntary financial reporting is accepted as true. Second hypothesis assumes that there is a connection between the degree of overall transparency of financial reports and bank size. After completing the research it was concluded that banks with higher market share disclose more operation data in their reports than banks with smaller market shares. Hypothesis H2 that assumes that bank size influences the level of transparency is accepted as true.

Keywords: transparency, profitability, financial reports

LITERATURA

1. Aljinović Barać Ž., Granić M., Vuko T. (2014.): "The determinants of Voluntary disclosure in Croatia", International Journal of Social, Management, Economics and Business Engineering Vol.8 No.4
2. Baumann U., Nier E. (2004): Disclosure, volatility and transparency: An empirical investigation into the value of bank disclosure, FRBNY Economic policy review
3. Bartulović M., Pervan I. (2014.): Determinants of voluntary Internet Financial Reporting: analysis for selected CEE countries, International journal of economics and statistics Vol.2
4. Bartulović M. (2013): "Regulatorni okvir financijskog izvještavanja", nastavni materijal, Sveučilišni odjel za stručne studije Split
5. Belak V. (2006.): "Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima", Zgombić&Partneri
6. Cürük, T., (2009.); „An analysis of the companies’ compliance with the EU disclosure requirements and corporate characteristics influencing it“: A case study of Turkey, Vol. 20, No. 5, p. 635-650
7. Čular M. (2010.): "Analiza kvalitete godišnjeg izvješća u Republici Hrvatskoj", diplomski rad, Ekonomski fakultet Split, Split
8. Dečman N. (2013.): "Uloga računovdstvene profesije u osiguranju informacijske podloge za poslovno odlučivanje u malim i srednjim poduzećima Republike Hrvatske", Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb
9. Filipović I. (2013.): „Računovodstvo financijskih institucija“, skripta, Ekonomski fakultet Split, Split
10. Gregurek M., Vidaković N. (2011.): "Bankarsko poslovanje", RRIF plus, Zagreb
11. IASB (2011.): "Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI)", Teb-poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb
12. Kundid, A. (2012.): "Društveno odgovorno poslovanje banaka u Republici Hrvatskoj", Ekonomska misao i praksa 21(2), Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik
13. Kundid A., Rogošić A. (2012.) : "E-transparency of Croatian banks: Determinants and disclosure contents", Economic research Vol. 25 SE1, Sveučilište Jurja Dobrila u

Puli, Pula

14. Kundid, A., Rogošić A. (2012.): "Izvjestavanje o društvenoj odgovornosti banaka u Hrvatskoj", Praktični menadžment Vol. 3 No. 2, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Virovitica, str. 15.-20.
15. Kundid A.(2013.): Prvo predavanje iz Bankovnog Managementa – Koncepti bankarstva, Ekonomski fakultet Split, Split
16. Mishkin, F.S., Eakins S.G.(2003): "Financijska tržišta i institucije", MATE d.o.o., Zagreb
17. Odluka o javnoj objavi bonitetnih informacija, Narodne novine, Zagreb, NN broj 1/2009.-67/2013
18. Pervan I. (2005): "Financijsko izvješćivanje na Internetu i praksa hrvatskih dioničkih društava koja kotiraju na burzama", Financijska teorija i praksa 29 (2), Institut za javne financije, Zagreb
19. Pervan I. (2006.): "Dobrovoljno financijsko izvješćivanje na Internetu: analiza prakse hrvatskih i slovenskih dioničkih društava koje kotiraju na burzama", Financijska teorija i praksa 30 (1)., Institut za javne financije, Zagreb
20. Pervan I. (2009.): "Korporativno izvještavanje u Hrvatskoj – analiza stanja i mogućnosti za unapređenje regulative i prakse" u "Računovodstveno izvještavanje u RH i harmonizacija sa zahtjevima EU" / urednica Branka Ramljak, Ekonomski fakultet Split, Split
21. Pivac S. (2010.): „Statističke metode“, predavanja, diplomski studij, kolegij Statističke metode, interna skripta, Ekonomski fakultet Split, Split
22. Simpson Prescott E., (2008): Should bank supervisors disclose information about their banks?, Economic Quaterly, Vol. 94, No. 1
23. Struktura i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja banaka, Narodne novine, Zagreb, NN broj 62/2008.
24. Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci, Narodne novine, Zagreb, NN broj 75/2008. i 54/2013.
25. Zakon o kreditnim institucijama (2008), Narodne novine, Zagreb, NN broj 117/2008.
26. Zakon o kreditnim institucijama(2013.), Narodne novine, Zagreb, NN broj 159/2013.
27. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine, Zagreb, NN broj 111/93 – 68/13

28. Zakon o tržištu kapitala, Narodne novine, Zagreb, NN broj 88/08 - 159/13

INTERNET

www.hnb.hr

www.fina.hr

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o rezultatu poslovanja na ključnim područjima poslovanja

Grafikon 2: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini

Grafikon 3: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka kodeksu korporativnog upravljanja u obliku upitnika

Grafikon 4: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju ljudskim resursima upitnika

Grafikon 5: Struktura izvještaja s obzirom na dostupnost podataka o upravljanju bankom

Grafikon 6: Struktura izvještaja s obzirom na iskazivanje sheme odjela banke

Grafikon 7: Dijagram rasipanja stupnja transparentnosti i ROA pokazatelja profitabilnosti

Grafikon 8: Dijagram rasipanja stupnja transparentnosti i tržišnog udjela

POPIS SLIKA

Slika 1: Shema imovine banaka u RH

Slika 2: Shema obveza i kapitala banaka u RH

Slika 3: Dodatak bilanci

Slika 4: Shema računa dobiti i gubitka banaka u Republici Hrvatskoj

Slika 5: Shema novčanog toka banaka – direktna metoda

Slika 6: Shema novčanog toka banaka – indirektna metoda

Slika 7: Shema izvještaja o promjenama glavnice banaka

Slika 8: Bilješke uz financijske izvještaje banaka

Slika 9: Popis banaka koje imaju odobrenje za rad na dan 21.10.2016. god.

Slika 10: Dijaloški okvir za preuzimanje objavljenih izvještaja banaka

POPIS TABLICA

Tablica 1: Tržišni udio banaka na dan 31.12.2015. godine

Tablica 2: Deskriptivna statistika poslovanja banaka

Tablica 3: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja

Tablica 4: Očekivanja kretanja tržišta u 2016. Godini

Tablica 5: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)

Tablica 6: Upravljanje ljudskim potencijalima

Tablica 7: Pojašnjenje upravljanja bankom
Tablica 8: Shema odjela banke
Tablica 9: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja
Tablica 10: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja
Tablica 11: Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini
Tablica 12: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja očekivanog kretanja tržišta u 2016. godini
Tablica 13: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)
Tablica 14: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika
Tablica 15: Upravljanje ljudskim potencijalima
Tablica 16: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima
Tablica 17: Pojašnjenje upravljanja bankom
Tablica 18: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom
Tablica 19: Shema odjela banke
Tablica 20: Testiranje razlike u ROA pokazatelju profitabilnosti s obzirom na praksu prikazivanja sheme odjela banke
Tablica 21: Korelacijska analiza
Tablica 22: Rezultat poslovanja ključnih poslovnih područja
Tablica 23: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja rezultata poslovanja ključnih poslovnih područja
Tablica 24: Očekivana kretanja tržišta u 2016. godini
Tablica 25: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti očekivanim kretanjima tržišta u 2016. godini
Tablica 26: Kodeks korporativnog upravljanja (oblik upitnika)
Tablica 27: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu informiranja javnosti o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja u obliku upitnika
Tablica 28: Upravljanje ljudskim potencijalima
Tablica 29: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanja informacija o upravljanju ljudskim potencijalima
Tablica 30: Pojašnjenje upravljanja bankom
Tablica 31: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu pojašnjenja upravljanja bankom
Tablica 32: Shema odjela banke
Tablica 33: Testiranje razlike u udjelu u imovini banaka s obzirom na praksu iskazivanje sheme odjela banke
Tablica 34: Korelacijska analiza